

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb**

**Reforma veřejné správy v České republice: vývoj
veřejné správy v oblasti přenesené působnosti
s důrazem na problematiku vydávání občanských
průkazů.**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Monika SVOBODOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Markéta SANALLA

Znojmo, 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Reforma veřejné správy v České republice: vývoj veřejné správy v oblasti přenesené působnosti s důrazem na problematiku vydávání občanských průkazů* vypracovala samostatně pod vedením PhDr. Markéty Sanalla za použití pramenů uvedených v příloženém seznamu použité literatury.

V Moravských Budějovicích, dne 28. 4. 2017

.....

Monika Svobodová

Poděkování

Velmi ráda bych poděkovala své vedoucí práce PhDr. Markétě Sanalla za odbornou při pomoc při zpracování bakalářské práce, cenné připomínky, podnětné rady, doporučení a věnovaný čas. Dále děkuji rodině a kolegyním za toleranci a podporu.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Monika SVOBODOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb
Název	Reforma veřejné správy v České republice: vývoj veřejné správy v oblasti přenesené působnosti s důrazem na problematiku vydávání občanských průkazů.
Název (v angličtině)	Public administration reform in the Czech Republic: public administration development in the area of transferred authority with emphasis on ID issue.

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem bakalářské práce je, na základě rozboru platné právní úpravy na úseku občanských průkazů, upozornit na některé z problémů a vytvořit návrhy na zvýšení efektivity v této oblasti.

Postup práce:

1. Zpracovat literární rešerši na dané téma.
2. Provést dotazníkové šetření mezi občany a úředníky.
3. Analyzovat zjištěná data a vyhodnotit je.
4. Navrhnout opatření, která povedou ke zlepšení zkoumané oblasti.

Metody: Deskripce odborné literatury, výzkum mezi občany a úředníky, syntéza, analýza, komparace zjištěných dat.

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.*
2. POMAHAČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2002, 278 s. ISBN 80-7179-748-0.*
3. *Zadání funkcionalit aplikace agendového informačního systému evidence občanských průkazů (doplněné) z hlediska výkonu státní správy [online].* Praha: Ministerstvo vnitra, odbor správních činností, 2011. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/zd-aiseo-priloha-1-2-2-funkcionalita-op-pdf.aspx>
4. Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2017

Monika SVOBODOVÁ
student

PhDr. Markéta SANALLA
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Dušan DOBROVODSKÝ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

Abstrakt

Bakalářská práce analyzuje stav, fungování a vývoj změn veřejné správy v České republice. Zabývá se problematikou občanských průkazů vydávaných na území České republiky v historických souvislostech až do současnosti. Snaží se upozornit na některé problematické záležitosti a je zaměřena na možnost širšího využití identifikačních dokladů v souvislosti s elektronickou identifikací. Dotazníkovým šetřením mezi občany je analyzována zákonná úprava ve sféře vydávání občanských průkazů a jsou doporučeny návrhy řešení z této zkoumané oblasti vyplývající. Zabývá se komparací zjištěných dat mezi Českou a Slovenskou republikou, srovnává vydávání dokladů totožnosti a využití elektronické identifikace v praxi ve vybraných státech Evropské unie před rokem 2010 a nyní.

Klíčová slova: veřejná správa, občanský průkaz, totožnost, identifikace, identifikační doklad

Abstract

The bachelor thesis analyses the present state, system of working and development of changes in public administration in the Czech Republic. It deals with the matter of identity cards issued on the territory of the Czech Republic both in the past until today. It attempts to draw attention to some of the problems and is focused on the option of a wider use of identification documents in connection with electronic identification. By means of a questionnaire survey among citizens, the legislation related to issuing identity cards is analyzed and prospective solutions arising from the researched area are suggested. The paper is concerned with a comparison of the obtained data from the Czech and Slovak Republics, compares the identification card issuing and employing electronic identification in practise in selected member states of the European Union before 2010 and today.

Key words: public administration, identity card, identity, identification, identification document

OBSAH

1	ÚVOD.....	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	10
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
3.1	Veřejná správa v České republice.....	11
3.2	Počátky reformy veřejné správy v období 1990-1992.....	12
3.3	Reforma veřejné správy v letech 1992–1997	13
3.4	Veřejná správa v letech 1998–2002.....	14
3.5	Veřejná správa od roku 2003–2010	15
3.5.1	Negativa reforem	16
3.6	Veřejná správa po roce 2011 do současnosti	17
3.6.1	Subjekty a působnost ve veřejné správě – v současnosti.....	18
3.7	Historie a základní pojmy v agendě občanských průkazů	18
3.7.1	Historie vydávání občanských průkazů	18
3.7.2	Občanské průkazy vydávané od roku 2000	20
3.7.3	Nové pojmy v nových typech občanského průkazu a údaje do nich zapisované.....	21
3.7.4	Strojově čitelné údaje, 2D kód a bezpečnostní osobní kód	22
3.7.5	Kontaktní elektronický čip	23
3.7.6	Podpis a fotografie v občanském průkazu.....	23
3.8	Informační systémy veřejné správy	23
3.9	Identita	24
3.10	Prokazování totožnosti	25
3.11	Novela zákona o občanských průkazech přijatá a účinná od 19. 9. 2016	26
3.12	Shrnutí teoretické části	28
4	PRAKTICKÁ ČÁST	30
4.1	Představení zkoumaného regionu	30
4.2	Dotazníkové šetření	32
4.3	Komparace České a Slovenské republiky v oblasti OP	42
4.4	Doplňující šetření.....	43
4.4.1	Využitelnost bezpečnostního osobního kódu	43
4.4.2	Využití eOP s kontaktním elektronickým čipem.....	43
4.4.3	Identifikační průkazy v Schengenu	44
4.5	Navrhovaná řešení	47
5	ZÁVĚR.....	50
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	53

7	SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	59
8	SEZNAM PŘÍLOH	60
9	PŘÍLOHY	61

1 ÚVOD

Práce se zabývá aktuálním tématem vydávání občanských průkazů, které je jedním ze stěžejních pilířů služeb ve veřejné správě. Veřejná správa stále prochází reformami, jež se promítají i do zkoumané oblasti vydávání průkazů totožnosti.

Ústavou a Listinou základních práv a svobod je dán ústavní pořádek České republiky. V Listině základních práv a svobod jsou také zakotvena některá práva, která se týkají pouze státních občanů České republiky. Státní občanství České republiky lze prokázat, mimo jiné, občanským průkazem nebo cestovním dokladem.

Občanské průkazy spadají do výkonu přenesené působnosti v oblasti správního práva, které je součástí veřejného práva. Jde o jednu z problematik, kterou se veřejná správa potýká a dochází zde k velmi častým změnám. Občanský průkaz je nejen identifikačním osobním dokladem, slouží nám také jako cestovní doklad. Disponují jím téměř všichni obyvatelé České republiky, takže se jedná o téma, které se dotýká většiny občanů, neboť jeho držitelem může být dítě už od narození.

Tato úzce vymezená oblast veřejné správy je navíc specifická tím, že při užívání občanských průkazů je třeba dbát zvýšené opatrnosti, neboť obsahují „citlivé“ osobní údaje a vzniká obava před zneužitím. Na druhé straně je snaha využívat občanský průkaz nejen jako doklad totožnosti v osobním styku, ale také jako moderní nástroj k elektronické komunikaci či identifikaci.

Bakalářská práce se snaží tyto pojmy vysvětlit, orientovat se v nich, případně navrhnout návrhy řešení v této oblasti. V současné době prochází schvalovacím procesem další novela zákona o občanských průkazech, která významně změní tuto oblast. Pokud by byla novela přijata, mohl by každý držitel občanského průkazu využít elektronickou identifikaci na nejvyšším stupni důvěry, a tedy nabízí možnost pro komunikaci s informačními systémy veřejné správy.

Práce stojí na tezi, že elektronické občanské průkazy pomohou zefektivnit veřejnou správu a budou jejím dalším krokem k modernizaci. Dotazníkové šetření ukáže, kde jsou nedostatky, či zda už je správa na elektronické průkazy připravena a přinese návrhy jak situaci zlepšit.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem bakalářské práce je, na základě rozboru platné právní úpravy na úseku občanských průkazů, upozornit na některé z problémů a vytvořit návrhy na zvýšení efektivity v této oblasti. Dále ohodnotit reformu veřejné správy v oblasti občanských průkazů, se zaměřením na zapisování údajů a občanských průkazů, jejich nutnost a využitelnost, dále podat současný a ucelený přehled právní úpravy občanských průkazů, seznámit se do hloubky s danou problematikou a zamyslet se nad případnými změnami v zapisování osobních údajů do občanského průkazu.

Podle teoretické části bude zpracováno dotazníkové šetření, zacílené na občany správního obvodu úřadu obce s rozšířenou působností Moravské Budějovice. Obsahem dotazníku jsou otázky zaměřené na porovnání vydávání občanských průkazů před rokem 2012 a v současnosti a názory občanů na využití elektronického podpisu a nových typech občanských průkazů. Analyzované poznatky budou podkladem pro navrhovaná řešení.

Bude provedeno šetření ve vybraném vzorku krajů České republiky, kde se budu zabývat možnostmi zobrazení informace o stavu vyhotovených občanských průkazů, cestovních dokladů a řidičských průkazů, popřípadě jiných vydávaných dokladů.

Dílčím cílem bakalářské práce je porovnání problematiky vydávání občanských průkazů mezi Českou a Slovenskou republikou v roce 2010 a nyní. Výsledek tohoto porovnání bude analyzován a promítnut do návrhu zlepšení této oblasti.

Dalším dílčím cílem je komparace používání identifikačních dokladů v některých státech Evropské unie v roce 2010 a nyní. Cílem bude zmapovat, jaké identifikační doklady se ve vybraných státech Evropské unie používali v roce 2010 a jak se posunul vývoj v oblasti identifikačních dokladů v souvislosti s nařízením Evropské unie o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru.

V závěru práce budou vyhodnoceny názory občanů, bude uvedeno navrhované opatření v souvislosti s vydáváním občanských průkazů. Z šetření v krajích České republiky bude zaujato stanovisko a navrženo doplnění k připravované novele. Následně bude provedena analýza dílčích cílů a vyjádřeny postoje úředníků a nadřízených správních orgánů na základě telefonických rozhovorů.

Zpracování bakalářské práce je podle právního stavu, platnému k 4. dubnu 2017.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Veřejná správa v České republice

S potřebami společnosti je třeba také upravovat správu věcí veřejných. Tyto procesy ve společnosti se nazývají reformou a jsou patrné již od středověku. První zmínky o potřebě reformovat veřejnou správu komplexně se objevily již na počátku devadesátých let. Podle Velkého sociologického slovníku (Linhart a kol., 1996, s. 1212) se správou obecně nazývají institucionalizované a regulativní činnosti.

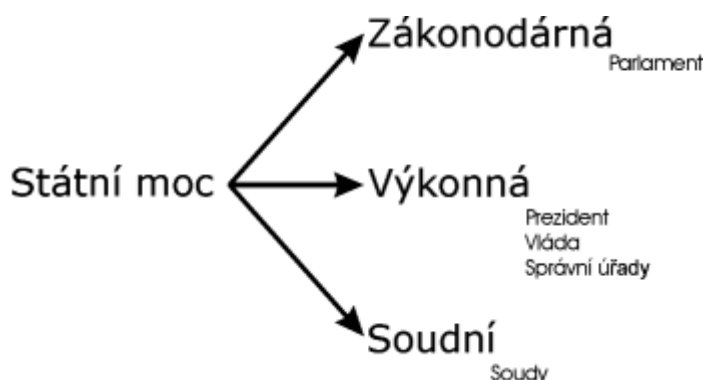
Veřejná správa v České republice má svá specifika. Hendrych (2012, s. 11) uvádí, že neexistuje obecné organizační uspořádání veřejné správy, uvádí jen základní pravidla z několika hledisek. Územní hledisko, kde člení veřejnou správu do tří úrovní: ústřední, oblastní a místní. Z věcného hlediska ji dělí na všeobecnou nebo specializovanou. Koudelka (2007, s. 16-17) uvádí tři podoby státní správy: státní moc, samosprávu (územní a profesní) a jiné veřejné korporace. Jak uvádí Pomahač a Vidláková (2002, s. 64) veřejnoprávní korporací je subjekt veřejného práva s vlastní právní způsobilostí a členstvem, plní úkoly veřejné správy. Těmi jsou např. obce, kraje, svazky obcí, státy aj.

V čl. 3 odst. 2 Listiny základních práv a svobod se uvádí, že veřejná správa je převážně vrchnostenskou činností a státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví, tímto ustanovením je veřejná moc vázána. Hendrych (2012, s. 4) poukazuje na skutečnost, že pojem veřejná správa nebyl uváděn ve vědeckých pracích ani v legislativě, byl nazýván státní správa, jakožto taková pohlcovala veškerou správu věcí veřejných.

Veřejná správa je pojem, který se obtížně vymezuje a definuje. Dle Hendrycha (2012, s. 1) je to způsobeno tím, že věda správního práva nemůže obsáhnout tak složitý jev, jako je správa. Pomahač a Vidláková (2002, s. 15) uvádějí, že se veřejná správa v devatenáctém století dostává pod silný juristický vliv.

Nositelem veřejné moci je stát. Vodička a Cabada (2007, s. 163) uvádí, že Ústava České republiky dělí moc na zákonodárnou, moc výkonnou a moc soudní, jak je vidět na následujícím Obrázku 1. Legislativní, tedy zákonodárná moc, je vykonávána oběma komorami Parlamentu (Poslaneckou sněmovnou a Senátem). Podle ústavního zákona (Zákon č. 1/1993 Sb. čl. 2) spadá veřejná správa do oblasti moci výkonné. Soudní moc je vykonávána soustavou soudů: Ústavní soud, Nejvyšší správní soud a vrchní, krajské a okresní soudy. Toto rozdělení moci je typické pro demokratické formy vlády.

Obrázek 1 Dělbá moci

Zdroj: Mendelova univerzita v Brně, c2017

3.2 Počátky reformy veřejné správy v období 1990-1992

Transformace systému veřejné správy započala v roce 1989. Nejvyššími správními orgány byly Česká národní rada, vláda České republiky a Nejvyšší soud České republiky a na federální úrovni působily Federální shromáždění, Federální vláda a Nejvyšší soud federace (Marek, Pánková a Šimová, c2005).

Politická a ekonomická situace v Československu, po pádu komunistického režimu vyvolala první změny ve veřejné správě. Byly obnoveny demokratické principy a obnoveno obecní zřízení zákonem č. 367/1990 Sb., o obcích, byly jím zrušeny okresní národní výbory, které nahradily okresní úřady. Hlavními cíli reformy veřejné správy byly decentralizace státní správy, zrušení systému národních výborů a vytvoření samosprávných obcí.

Česká a Slovenská Federativní republika zanikla 31. prosince 1992 a Česká republika se tak od 1. ledna 1993 stala samostatným státem. Dříve se používal jen termín státní správa, a tedy téměř veškerá správa byla v rukou státu. Bylo třeba změnit ústavní pořádek, a tak 28. prosince 1992 vešel v platnost zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, kde v hlavě

sedmé čl. 99 bylo stanoveno členění republiky na obce, které jsou základními územně samosprávnými celky, a vyšší územní samosprávné celky (země, kraje), na zastupitelstvech ponechal zvolení názvu, což bylo později změněno. Pomahač a Vidláková (2002, s. 242-244) Součástí ústavního pořádku České republiky se stala také Listina základních práv a svobod.

3.3 Reforma veřejné správy v letech 1992–1997

V roce 1992 se konaly volby do České národní rady. Vláda se ve svém programovém prohlášení zavázala pokračovat ve správní reformě, tím, že rozhodovací pravomoci a odpovědnosti se přenesou co nejbližší k občanovi, vznikne nové územní uspořádání státu, tedy samosprávné obce a regiony. (Pomahač a Vidláková, 2002, s. 243)

Územní reforma probíhala ve dvou fázích. Ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, bylo stanoveno 14 samosprávných krajů, včetně hlavního města Prahy, jak je vidět na Obrázku 2, s účinností od 1. ledna 2000. Nové kraje však zahájily činnost až 1. ledna 2001, jelikož byla třeba dlouhá doba k přípravě dalších zákonů, potřebných ke zřízení krajů. Osm krajů z roku 1960 (Obrázek 3) a okresy, stanovené zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, zůstaly jako územní jednotka (přibyl pouze okres Jeseník), zachovány (NÚOV, 2016). Toto uspořádání platí dodnes a není vyhovující.

Obrázek 2 Uspořádání krajů

Zdroj: EU2009.CZ

Pro porovnání uspořádání krajů v současnosti a původního stavu do roku 1960 slouží následující obrázek.

Obrázek 3 Kraje a okresy do roku 1960

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR, c2017

Dle Marka, Plánkové a Šimové (2005, s. 9) bylo dosaženo decentralizace veřejné správy, přejítím kompetencí do samostatné působnosti krajů a dekoncentrace, kdy kompetence přešly do přenesené působnosti krajů, s určitou podřízeností ústřední státní správě. Část kompetencí přešlo na kraje ze zrušených okresních úřadů.

3.4 Veřejná správa v letech 1998–2002

Jak uvádí Ministerstvo vnitra (Veřejná správa, 2005, s. 10), druhá fáze reformy je popisována jako reforma územní veřejné správy. Zvažovalo se, zda mají přejít kompetence z okresních na městské úřady v okresních městech, bez změny územně právního uspořádání výkonu veřejné správy anebo se zavede decentralizace a dekoncentrace v prostorovém smyslu.

Od konce roku 2002 došlo k zrušení okresních úřadů, kdy jejich veškeré kompetence byly přeneseny na obce a kraje. Zákonem č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným úřadem stanovení obcí s rozšířenou působností a tím zaniklo 76 okresních úřadů, vzniklo 205 úřadů obcí s rozšířenou působností (obec III. typu) a 388 obcí s pověřeným obecním úřadem (obec II. typu). Vyhláškou Ministerstva vnitra pak byly stanoveny správní obvody obcí II. a III. typu.

Tato významná změna uspořádání vyžadovala legislativní a praktické kroky, jako přechod majetku státu a pracovníků z okresních úřadů na nové správní úřady. Na obce s rozšířenou působností tzv. III. typu, byla převedena většina kompetencí ze zaniklých okresních úřadů a dozor nad obcemi byl novelou zákona o obcích svěřen částečně Ministerstvu vnitra, částečně krajům v přenesené působnosti s předpokladem úzké spolupráce a se zachováním metodické a poradenské činnosti (Ministerstvo vnitra ČR. Reforma veřejné správy v České republice, 2003, s. 21-24). Toto uspořádání přináší v praxi nemalé problémy.

V prohlášení vlády z roku 2002 je dáno za úkol přejít od byrokratického systému, který občany obtěžuje k veřejné správě, která občanovi slouží a současně si stanovila za cíl, aby se stala stabilní, apolitickou a profesionální. Plnění Programového prohlášení vlády: reforma veřejné správy a všeobecná státní správa (Veřejná správa, 2002).

3.5 Veřejná správa od roku 2003–2010

Důležitým dnem je 1. květen 2004, kdy se Česká republika stala právoplatným členem Evropské unie, což se projevilo také ve veřejné správě. Nařízení Evropské unie se projevila také v právním systému České republiky. Od 1. ledna 2003 začaly nově fungovat tzv. malé okresy, jako úřady obce s rozšířenou působností.

Vostrá, Čermáková a Grospič (2004, s. 14-19) ve sborníku z mezinárodní konference v Třešti, k reformě veřejné správy uvádějí, že bylo dosaženo lepší dostupnosti veřejné správy pro občany, což v praxi ale vždy neplatí, neboť třeba v případě vyřízení občanského průkazu musí občan zajet na úřad s rozšířenou působností, kam byla nejen tato agenda přenesena. Žádost o vydání občanského průkazu nebo cestovního doklad mohl občan podat do konce roku 2011 také na obci s matričním úřadem, které jsou dostupnější. Dalšími agendami, přenesenými na úřady obce s rozšířenou působností jsou evidence obyvatel, evidence vozidel, vydávání řidičských průkazů; silniční, vodní a odpadové hospodářství, životní prostředí, myslivost, státní správa lesů, živnostenská agenda. Také dávky a služby sociální péče, které poté byly od roku 2012 převedeny pod Úřady práce. Krajské úřady se staly ve většině správních řízení odvolacím orgánem při rozhodování obecních úřadů v 1. stupni.

Podle Koudelky (2007, s. 149-150) se podle míry přenesené působnosti obce dělí na: obec, obec s matričním úřadem, obec se stavebním úřadem, obec s pověřeným úřadem, obec s rozšířenou působností, statutární město, Brno se zvláštní přenesou působností (má Zvláštní matriku), Praha s působností kraje.

Obce s přenesenou působností ve stejném obvodu obce s rozšířenou působností mohou uzavřít podle správního řádu, veřejnoprávní smlouvu, podle které mohou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo její část pro orgány jiné obce, jak se uvádí také ve Strategii realizace Smart administration (c2007–2015, s. 13). Tato možnost bývá využívána mj. také v agendách evidence obyvatel nebo občanských průkazů od 1. ledna 2003. Ve Strategickém rámci rozvoje veřejné správy pro období 2014–2020 (Ministerstvo vnitra ČR, 2014) se uvádí, že možnost uzavírání veřejnoprávních smluv mělo být dočasnou záležitostí, ovšem stále platí a je celkem hojně využívána.

Z praxe jsou známy příklady veřejnoprávních smluv v agendě občanských průkazů z Nové Paky na Jičín, Hlinsko na Pardubice a Stod na Přeštice, v souvislosti skončení činnosti bývalých okresních úřadů a převedením správních činností na úřady obce s rozšířenou působností, nebyly všechny úřady na nové činnosti připraveny.

Ve Strategii realizace Smart administration, (c2007–2015, s. 6-12) byly specifikovány cíle: zavádění nástrojů elektronické komunikace pro vytvoření sítě univerzálních kontaktních míst pro občany, podmínky pro zavedení základních registrů, bezpečná komunikační infrastruktura. Pro potřeby Evropské unie byly vytvořeny sdružené kraje (klasifikace NUTS 2) pro statistické účely, monitorování a analýzy.

3.5.1 Negativa reform

Ani Strategie realizace Smart administration (2007–2015, s. 17-18) nepovažuje reformy veřejné správy za příliš úspěšné. Nedokončily se kromě územního rozdělení a dílčích částí reform, změny ve fungování orgánů veřejné správy. Z dokumentu vyplývá, že výkon státní správy ovlivňuje velký počet malých obcí s počtem obyvatel do 1000 (přes 6000). Při zajišťování výkonu státní správy se projevuje nedostatečná kvalifikace a kompetentnost. V malých obcích se to týká např. agendy evidence obyvatel, při rušení údaje o místu trvalého pobytu a využívání informačních technologií. Stát nedostatečně metodicky a koncepčně vede.

Metodickou pomoc zajišťují krajské úřady. V Kraji Vysočina na úseku evidenci obyvatel je poskytována formou školení, individuálními konzultacemi a v neposlední řadě také na

webových stránkách dotyčného úřadu. Na malých obcích tuto agendu vykonávají většinou neuvolnění starostové, kteří se všech školení nezúčastňují (mají vysokou kumulaci činností) ani krajské úřady neoslovují, většinou se obrátí na jim bližší úřad s rozšířenou působností, kde řeší mnoho jiných záležitostí.

Tady už se začíná projevovat, že příliš mnoho reforem je spíše na škodu. Jsou kritizovány pro příliš mnoho byrokracie, vysokou administrativní zátěž, zejména v nárůstu počtu úředníků, oproti slibovanému snížení. Komplikace přináší také časté nesystémové změny. Negativně se projevuje také příliš častá změna legislativy. Zákony jsou často novelizovány a také se stává, že než začne být novela účinná, bývá zrušena, např. pro nepřipravenost státních orgánů, kterých se změna týká, technologií či časových důvodů.

3.6 Veřejná správa po roce 2011 do současnosti

V Analýze Ministerstva vnitra (2011, s. 3-4) byly definovány cíle reformy veřejné správy: moderní a efektivní veřejná správa, zajištění stability, transparentnost. III. etapa modernizace ústřední státní správy v celém rozsahu nebyla uskutečněna, zejména kvůli politickým tlakům, jen některé dílčí kroky, jako elektronizace veřejné správy (eGovernment), Czech Point, vytvoření komunikační infrastruktury zprostředkující oběh dat, datové schránky a základní registry. Dokument Strategický rámec rozvoje veřejné správy pro období 2014–2020 (Ministerstvo vnitra ČR, 2014) vznikl, aby nastavil další směřování rozvoje investic, zajistil plynulost a uskutečnění dalších kroků ve veřejné správě a zajistil plnění podmínek, které stanovila Evropská komise pro čerpání Evropských strukturálních a investičních fondů. Také konstatuje, že rok 2013 byl poznamenán pádem vlády a předčasnými volbami. Na začátku roku 2014 byla jmenována nová vláda.

Zajímavý pohled na vývoj veřejné správy nabízí názor Mgr. Václava Horáčka, předsedy Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (Deník VEŘEJNÉ SPRÁVY, 2013). Podle něj ještě žádná reforma nezačala. Byl by pro převedení činností z centrální úrovně na region, změny ve financování a snížení administrativní náročnosti, ale nesouhlasí se vznikem ústředních stavebních úřadů, v podstatě by navrhoval úplně jinou koncepci veřejné správy. Ale jakou, to už nevedl.

3.6.1 Subjekty a působnost ve veřejné správě – v současnosti

V následující kapitole budou vyjmenovány subjekty veřejné správy a dále se bude zabývat samostatnou a přenesou působností. Podle Hendrycha (2012, s. 117) subjekty veřejného správy jsou:

- stát,
- obce a kraje,
- jiné samosprávné celky,
- ostatní subjekty veřejného nebo soukromého práva.

Balík (2009, s. 65) uvádí, že se věcná působnost obce vykonává jako samostatná (samospráva) a přenesená (státní správa) působnost. Co patří do samostatné působnosti, vymezuje zákon o obcích a zvláštní zákony. Definice dle Koudelky (2007, s. 124) říká, že „do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny státu, krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce.“

Čl. 5 Ústavy stanovuje přenesení působnosti, jako výkonu státní správy. (Zákon č.1/1993 Sb.) Dle Balíka (2009, s. 13) je přenesenou působností myšleno plnění takových veřejných záležitostí, které jsou na obce delegovány státem. Obce a kraje vykonávají jak samosprávu, tak státní správu. Hendrych (2012, s. 12) uvádí, že obce s rozšířenou působností vykonávají více přenesené působnosti a ve větším obvodu než pověřené úřady. Agenda občanských průkazů je vykonávána v přenesené působnosti.

3.7 Historie a základní pojmy v agendě občanských průkazů

3.7.1 Historie vydávání občanských průkazů

V bývalém Československu byly zavedeny tzv. „občanské legitimace“ nařízením vlády č. 481/1919 Sb., ze dne 8. srpna 1919, s účinností od 1. května 1920. Měly statut úřední listiny, obsahovaly fotografii osoby a neměly omezenou dobu platnosti. Opravy byly prováděny ručně. Občan měl právo o ni požádat, nikoliv povinnost.

V příspěvku Občanské průkazy na webových stránkách Skanczen.cz (cALLDA, 2016) se uvádí, že první povinná legitimace byla zavedena Nařízením říšského protektora Konstantina von Neuratha v roce 1939, nazývaná kennkarta, což byla knížka se jménem, příjmením, datem a místem narození, fotografií a podpisem držitele, povoláním, zvláštní znamením, otiskem palce levé ruky a měla omezenou dobu platnosti.

Prvním zákonem, kde se poprvé objevuje pojem „občanský průkaz“ je zákon č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech a je již veřejnou listinou sloužící k ověření totožnosti. Vydával se občanům Československé republiky, starším 15 let, trvale se zde zdržujícím, pokud nejsou osobou bez státní příslušnosti nebo nebylo zjištěno, že jsou cizím státním příslušníkem, s platností na 10 let. Občanský průkaz měl podobu „knížky“ a národní výbory v něm byly oprávněny provádět změny a opravy. Zákon si vystačil s pouhými patnácti paragrafy. Všeobecnou povinnost mít občanský průkaz stanovilo Ministerstvo vnitra vyhláškou č. 736/1949 Ú. 1., o všeobecné povinnosti prokazovat se občanským průkazem dne 30. června 1949.

Ke zrušení zákona č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech došlo ke dni 27. července 1953 Vládním nařízením ze dne 30. června 1953, č. 61/1953 Sb., o občanských průkazech. Paragraf 6 stanovoval povinnost občana, který má občanský průkaz, nosit ho neustále u sebe a na vyzvání orgánů k tomu zmocněným se jím prokazovat. Doba platnosti byla stanovena na 5 let. Občanům starším 55 let byly vydávány s dobou platnosti „bez omezení“ a v současnosti jsou stále platné, pokud mají vyznačeno „státní občan České republiky“.

Občanské průkazy vydávaly okresní oddělení veřejné bezpečnosti, podle trvalého pobytu občana za pořizovací výlohy a zápisy v nich prováděli místní národní výbory a orgány veřejné bezpečnosti (Vládní nařízení č. 61/1953, § 4) To bylo také důvodem pro zavedení později vydávaného dokladu ve formě zatavené karty, aby se zabránilo zneužití osobních údajů nebo krádeže identity.

V § 1 následujícího zákona č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech, s účinností od 1. března 1958, se říká, že „občanský průkaz je veřejná listina, kterou občan Československé republiky prokazuje svou totožnost, československé státní občanství, místo pobytu a evidenční skutečnosti zapsané v občanském průkazu.“ Doba platnosti je členěna podle věku, od 15 do 20 let na dobu 5 let, od 20 do 50 let na 10 let, starším 50 let bez omezení doby platnosti a ve zcela výjimečných případech na dobu kratší než 5 let. Občanský průkaz se prodlužoval nebo vydával nový a nesměl být odnímán při vstupu do budov ani přijímán jako zástava.

Po vzniku samostatné České republiky v roce 1993 se začal poprvé vydávat občanský průkaz v podobě zalaminované karty, v růžovo-modrém provedení s vlepenou fotografií, bez podpisu držitele. Postupně docházelo k úpravám, jako změna státního znaku a v roce 1996 se objevuje první zabezpečovací prvek, v podobě hologramu.

3.7.2 Občanské průkazy vydávané od roku 2000

Dosavadní zákon č. 75/1957 Sb. platil až do 30. června 2000, poté začal platit zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, který platí v současnosti. Od 1. července 2000 začaly občanské průkazy vydávat okresní úřady, místo okresních ředitelství Policie České republiky a žádosti o vydání nového občanského průkazu (v listinné podobě s předloženou fotografií), bylo možné podat také na všech obcích s matričním úřadem. Změna začala platit od ledna 2003, s účinností zákona č. 320/2002 Sb. o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů (přezdívaného „tlust’och“), jak již bylo uvedeno. K dubnu 2016 byl zákon třiadvacetkrát novelizován a v současnosti má dvacet osm paragrafů.

Prováděcí vyhláškou Ministerstva vnitra č. 177/2000 Sb. k zákonům o evidenci obyvatel, občanských průkazech a cestovních dokladech byla stanovena nová podoba občanského průkazu. Poprvé se strojově čitelnými údaji na přední straně. Převládající barvy jsou zelená a fialová, velikost má 74×105 mm, fotografie již není vlepená, ale tištěná, nově obsahuje podpis držitele. Kromě základních povinných údajů, stanovených zákonem o občanských průkazech, se zapisoval zákaz pobytu a údaj o omezení nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům.

Nepovinnými údaji, které se mohly zapisovat na žádost občana, byly údaje o manželovi nebo manželce, dětech a tituly (rodinný stav byl povinným údajem). Od 1. července 2006, v souvislosti s přijetím zákona o registrovaném partnerství se zapisovalo povinně partnerství a nepovinně údaj o partnerovi/partnerce.

Platnost občanských průkazů bez strojově čitelných údajů byla nařízením vlády (č. 612/2004) omezena. Postupně byly od roku 2005 do roku 2008 měněny za občanské průkazy se strojově čitelnými údaji. Z této povinnosti byla občanům narozeným do 31. prosince 1935 udělena výjimka, pokud v dokladu byla uvedena platnost „bez omezení“. Tato výjimka platí doposud.

Vyhlášku Ministerstva vnitra č. 177/2000 Sb. nahradila vyhláška Ministerstva vnitra č. 642/2004 Sb. a tato byla nahrazena vyhláškou Ministerstva vnitra č. 400/2011 Sb., kterou

se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech, která stanovuje vzory vydávaných občanských průkazů, potvrzení a žádostí a požadavky na technické provedení fotografie a technické parametry digitální fotografie, což souvisí s podobou nových typů občanských průkazů. Problematiku Evidence obyvatel upravuje od roku 2004 samostatně vyhláška Ministerstva vnitra č. 296/2004 Sb.

Občanský průkaz vydávaný od 1. ledna 2012 po novele zákona o občanských průkazech je plastová karta o velikosti 54 mm×85,6 mm s gravírovanou černobílou fotografií a podpisem. Taktilním gravírováním (hmatem rozpoznatelné) je provedeno jméno, příjmení a podpis. Kromě občanského průkazu se strojově čitelnými údaji se vydává také občanský průkaz s kontaktním elektronickým čipem, který je umístěn na zadní straně. (Ministerstvo vnitra, c2016). Tomuto typu občanského průkazu bude dán prostor v dalších kapitolách.

3.7.3 Nové pojmy v nových typech občanského průkazu a údaje do nich zapisované

Rozsah údajů, zapisovaných do občanského průkazu je uveden v § 3 odst. 2 zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech (dále jen „zákon o občanských průkazech“). Kromě jména, příjmení, státního občanství, data a místa a okresu narození, rodného čísla, trvalého pobytu se zapisuje rodinný stav nebo registrované partnerství od 1. ledna 2012, pouze na žádost občana. U občanů, kteří se narodili v cizině, se zapisuje jen kód státu narození. Občané, kteří nemají trvalý pobyt v České republice, nemají občanský průkaz povinnost mít, a pokud o něj požádají, údaj o trvalém pobytu se do občanského průkazu nezapisuje.

Na žádost občana je možné zapsat titul občana, ale údaje o omezení svéprávnosti (do nabytí účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, se jednalo o zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům), dále údaj o zákazu pobytu, o manželovi, partnerovi a dětech, již není možné zapsat.

V současnosti se vydávají tři typy občanských průkazů, uvedených v § 2 zákona o občanských průkazech, a to občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem, občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a občanský průkaz bez strojově čitelných údajů. Na Obrázku č. 4 je zobrazena první strana občanských průkazů se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem a se strojově čitelnými údaji, která je u obou shodná, a zadní strana obou typů občanských průkazů.

Obrázek 4 Zobrazení první strany a zadní strany OP s kontaktním elektronickým čipem a bez čipu

Zdroj: Ministerstvo vnitra, c2012

3.7.4 Strojově čitelné údaje, 2D kód a bezpečnostní osobní kód

Zákon o občanských průkazech (328/1999 Sb., § 3) stanoví údaje zapisované do občanského průkazu. Kromě základních údajů se do dokladu zapisují také strojově čitelné údaje. Jde o: „kód dokladu a vydávajícího státu, číslo dokladu, kontrolní číslice, datum narození, kontrolní číslice, státní občanství, celková kontrolní číslice, příjmení, jméno (jména), kontrolní číslice a celková kontrolní číslice jsou číselným vyjádřením vybraných údajů ve strojově čitelné zóně.“ Novelou zákona o občanských průkazech (Zákon č. 227/2009 Sb.) byl do občanských průkazů se strojově čitelnými údaji zaveden 2D kód. Nachází se na zadní straně a může být snímán čtečkou. Je součástí strojově čitelných údajů, nazývaný dvoudimenzální čárový kód.

Dalším novým prvkem v občanských průkazech se strojově čitelnými údaji (u obou typů) je dle zákona o občanských průkazech (Zákon č. 328/1999 Sb., § 8a), bezpečnostní osobní kód, který je určen k autentizaci držitele občanského průkazu. Má sloužit při komunikaci s informačními systémy veřejné správy. Občan starší 15 let, který není omezen ve svéprávnosti a pokud mu nebrání překážka těžko překonatelná, si při předání dokladu zadá kombinaci čtyř až deseti číslic.

3.7.5 Kontaktní elektronický čip

Se službami eGovernmentu přišla možnost požádat o občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem. Vydává se pouze na žádost občana. Správní poplatky za vydání tohoto typu činí 500 Kč. Do čipu lze podle § 3 zákona o občanských průkazech, v platném znění, zapsat: „data pro vytváření elektronických podpisů spolu s kvalifikovaným certifikátem pro elektronický podpis obsahujícím data pro ověřování elektronických podpisů odpovídající těmto datům a s daty nezbytně nutnými pro užívání elektronického podpisu a kryptografické klíče spolu s certifikátem sloužícím k autentizaci držitele občanského průkazu vůči informačním systémům“. (Zákon č. 328/1999 Sb.)

Při převzetí občanského průkazu s kontaktním elektronickým čipem se zadává kromě bezpečnostního osobního kódu také PUK a PIN v rozsahu pět až osm číslic. Platnost občanského průkazu nekončí, je-li kontaktní elektronický čip nefunkční. (Zákon č. 328/1999 Sb., § 6)

3.7.6 Podpis a fotografie v občanském průkazu

Paragraf 4a zákona o občanských průkazech nově definuje co je podpisem pro účely vydávání občanských průkazů, aby již nebylo možné použít místo podpisu obrázek, či symbol, jak se v praxi stávalo. Podpisem je: „vlastní rukou provedené písemné vyjádření jeho jména i příjmení, popřípadě pouze jenom příjmení“. Na dokladu je uvedena jeho digitalizovaná podoba, dochází k mírnému zkreslení, ale dle Ministerstva vnitra neslouží jako podpisový vzor. (Zákon č. 328/1999 Sb.)

Při pořízení žádosti o občanský průkaz se pořizuje na místě digitalizovaná podoba občana nebo lze použít digitální fotografii, kterou pořídí fotograf a příslušnému úřadu ji zašle prostřednictvím datové schránky Ministerstva vnitra. (Zákon č. 328/1999 Sb., § 3). Klasické tištěné fotografie se předkládají ve dvou vyhotoveních, pouze v případě žádosti o občanský průkaz bez strojově čitelných údajů.

3.8 Informační systémy veřejné správy

Při vydávání občanských průkazů se využívá údajů ze základních registrů v rozsahu uvedeném v zákoně o občanských průkazech. Základní registry jsou čtyři. Registr obyvatel, Registr osob, Registr práv a povinností a Registr územní identifikace adres a nemovitostí, stanové zákonem o základních registrech (Zákon č. 111/2009 Sb.), který je účinný od 1. července 2010. Zákon, kterým se mění některé zákony, v souvislosti s přijetím zákona

o základních registrech, v části osmdesáté (Zákon č. 227/2009 Sb.) zavedl vydávání elektronických občanských průkazů.

Dalšími zdroji údajů jsou informační systémy a to zejména informační systém evidence obyvatel a informační systém občanských průkazů, jehož správcem je Ministerstvo vnitra České Republiky. Informační systémy veřejné správy upravuje zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, kde je v § 3 uvedeno: „Informační systémy veřejné správy jsou souborem informačních systémů, které slouží pro výkon veřejné správy.“

Zdroji informačních systémů jsou podle zákona o evidenci obyvatel (Zákon č. 133/2000 Sb., § 6) soudy prvního stupně, kteří zapisují údaje např. o rozvodu manželství, rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, či nezvěstného. Zapisovateli, podle téhož zákona (Zákon č. 133/2000 Sb., § 3a až 5) jsou krajské úřady, kteří editují údaje o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, dále úřady obce s rozšířenou působností, zapisují další údaje, které nezapíší krajské úřady, matriční úřady, které zapisují zejména údaje o narození, úmrtí a sňatku a ohlašovny, zapisují vše, co se týká trvalého pobytu. Dříve veškeré výše jmenované údaje zapisovaly úřady obce s rozšířenou působností, na základě dokladů zaslanými institucemi, které je vydaly.

3.9 Identita

Jak uvádí Hendrych (2012, s. 15) správní právo se soustředí na správu věcí veřejných a je součástí veřejného práva. Problematika občanských průkazů spadá do oblasti správního práva, do vnitřní správy.

K pojmu identita se váže více definic. Obecně jak uvádí Neuwirt (c2016), jde o odlišnost podobných prvků ve stejné kategorii neboli jednoznačného odlišení jednotlivých osob od sebe. Samotné zjišťování identity má jen určitou míru spolehlivosti. Podle Zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR se v § 63 uvádí: „Prokázáním totožnosti se rozumí prokázání jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození a v případě potřeby také adresy místa trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti. Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti.“ Přiměřenost účelu zjišťování totožnosti bývá velmi často předmětem diskuze.

V zákoně o občanských průkazech č. 328/1999 Sb. se uvádí, že občan České republiky s trvalým pobytem v České republice, po nabytí 15 let je povinen mít občanský průkaz, v žádném jiném právním předpisu se neuvádí, že je povinen mít jej vždy při sobě.

3.10 Prokazování totožnosti

Jde o trochu problematickou záležitost, neboť naše legislativa v různých zvláštních právních předpisech uvádí různé doklady totožnosti, potřebné k vyřízení dané záležitosti. Například v zákoně č. 21/2006 Sb. se pro potřeby legalizace vyžaduje platný občanský průkaz nebo cestovní doklad. Pro účely správního řádu (Zákon č. 500/2004 Sb.) je průkazem totožnosti ten doklad, který je veřejnou listinou, ve které je uvedeno jméno, příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu a z něhož je patrná podoba, nebo jiný údaj, který umožňuje správnímu orgánu identifikaci osoby. V cestovním dokladu údaj o místě trvalého pobytu uveden není, v řidičském průkazu se uvádí pouze obec trvalého pobytu.

Zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních, v platném znění v § 16–17 uvádí, že zbrojní průkaz je veřejnou listinou, který vydávají příslušné útvary policie. Obsahuje, mimo jiné, číslo zbrojního průkazu, fotografii, jméno, příjmení a datum narození držitele. Průkazy osoby se zdravotním postižením tzv. TP, ZTP a ZTP/P jsou podle Zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, také veřejnou listinou (Zákon č. 329/2011 Sb., § 34). Obsahují číslo průkazu, fotografii držitele, jméno, příjmení a datum narození. Jsou vydávány příslušnými úřady práce.

Paragraf 4a zákona o občanských průkazech (Zákon č. 328/1999 Sb.) říká že: „totožnost se prokazuje občanským průkazem anebo jiným obdobným dokladem, který je veřejnou listinou, nebo jiným hodnověrným způsobem.“ Krajský úřad Kraje Vysočina v Zápisu z porady ze dne 30. května 2015 stanovil jiným obdobným dokladem cestovní pas, řidičský průkaz, průkaz ZTP nebo Zbrojní průkaz. Naopak Potvrzení o občanském průkazu, které se občanovi vydává v případě, je-li nahlášena ztráta, odcizení, poškození, zničení občanského průkazu, nebo v případě jeho nalezení, zadržení aj., není veřejnou listinou, jak je uvedeno v § 9 zákona o občanských průkazech.

Při podání žádosti o ověřený výpis z Czech Pointu se musí předložit také výhradně občanský průkaz nebo cestovní doklad. Česká pošta smí důchod předat příjemci, na základě svého interního předpisu, který se prokáže výhradně občanským průkazem nebo cestovním dokladem. Naproti tomu žadatel o vydání nového občanského průkazu, který ohlásil jeho

ztrátu, může totožnost prokázat jiným hodnověrným způsobem, tedy i řidičským průkazem, zbrojním průkazem nebo průkazem ZTP.

Platností občanského průkazu se kromě § 10 zákona o občanských průkazech (Zákon č. 328/1999 Sb.) zabývá dokument Zadání funkcionalit (2011, s. 34). Zde se uvádí případy, kdy informační systém ukončí platnost občanského průkazu automaticky. Tato skutečnost se objeví v databázi neplatných dokladů, jak je uvedeno v následujícím odstavci. Jde o uplynutí doby, po ohlášení ztráty, odcizení, poškození zničení, pozbytí státního občanství, úmrtí a zrušení údaje o místu trvalého pobytu. V dalších případech ukončuje platnost občanského průkazu úřad obce s rozšířenou působností, např. při změně podoby držitele nebo při poškození občanského průkazu.

Na webových stránkách Ministerstva vnitra (c2016) je možné zjistit, zda je jakýkoliv občanský průkaz platný. Evidují se zde doklady ztracené, odcizené, neplatné ze zákona a neplatné na základě rozhodnutí. Jsou to tedy situace, popsané v předchozím odstavci. Na stejném místě je možné ověřit platnost cestovního dokladu, zbrojního průkazu a také zbrojní licence. Toto ověření je volně přístupné a může se hodit pro případnou zjištěnou pochybnost o platnosti, má pouze informativní charakter.

3.11 Novela zákona o občanských průkazech přijatá a účinná od 19. 9. 2016

Evropská komise pro digitální agendu zahájila v roce 2011 veřejnou konzultaci k elektronickým podpisům a elektronické identifikaci z důvodu nízké důvěry v online transakcím a zároveň podpořila projekt na přeshraniční uznávání systémů elektronické identifikace a snadnější přístup k veřejným službám. (European Commission, 2011).

Piffel a Pacinová (2016, s. 12) představují nové evropské nařízení eIDAS v praxi. Přináší ucelený výklad elektronické identifikace a klasifikaci jednotlivých služeb v oblasti elektronických transakcí, pro zvýšení právní jistoty uživatelů. Toto nařízení upravuje oblast elektronické identifikace, podpisů, pečetě, časového razítka, doporučeného doručování a autentizaci internetových stránek.

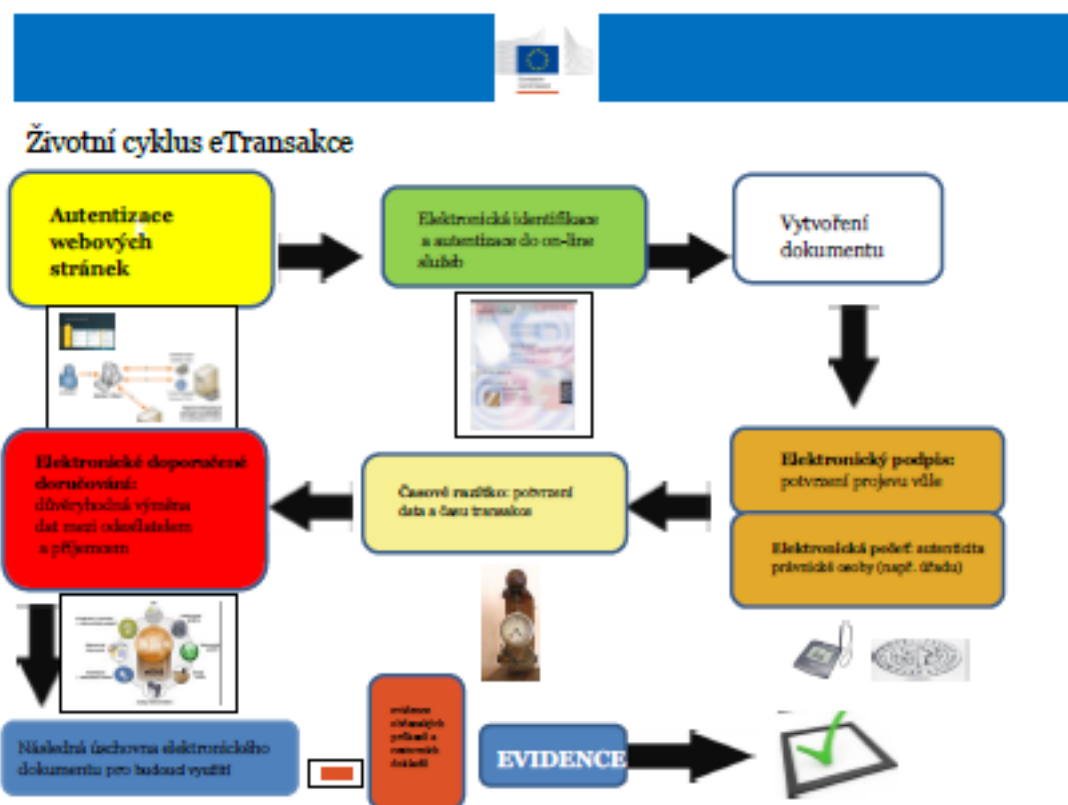
V souvislosti s evropským nařízením eIDAS, což je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014, o elektronické identifikaci a o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu, bylo nutné upravit legislativu v České republice.

Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, kterým se s účinností 19. září 2016 zrušil zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, upravuje podepisování elektronického dokumentu kvalifikovaným elektronickým podpisem.

Následně bylo třeba upravit zákon o občanských průkazech, aby bylo možné využít elektronické občanské průkazy v souladu s nařízením eIDAS. V současné době je v Poslanecké sněmovně, ve 3. čtení, sněmovní tisk č. 928/0, novela zákona o občanských průkazech, kde se navrhuje zavedení jednotných občanských průkazů s čipem, který umožní držitelům občanského průkazu jednotnou identifikaci na nejvyšším stupni, jak uvádí Piffl a Pacinová (2016, s. 13.)

Na následujícím obrázku bude zobrazen životní cyklus eTransakce pro lepší představu evropského nařízení eIDAS v praxi.

Obrázek 5 Životní cyklus eTransakce

Zdroj: Vlastní zpracování podle časopisu Veřejná správa, 2016

3.12 Shrnutí teoretické části

Veřejná správa je převážně vrchnostenskou činností a státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví, tímto ustanovením je veřejná moc vázána. Jelikož ve společnosti vzniká neustálá potřeba upravovat správu věcí veřejných, tak se těmito procesy, nazývané reformou, neustále zabýváme.

Správa věcí veřejných spadá do oblasti moci výkonné, tou se také budeme dále zabírat. Veřejná správa v České republice se začala transformovat v roce 1989, po pádu komunistického režimu, s hlavními cíli decentralizace státní správy, zrušení systému národních výborů a vytvoření samosprávných obcí.

Se vznikem samostatného státu Česká republika v roce 1993 byl změněn ústavní pořádek. Ústava České republiky dala vzniknout novému členění republiky na obce (základní územně samosprávné celky) a kraje (vyšší územně samosprávné celky).

Nové kraje zahájily činnost 1. ledna 2001. Vzniklo 14 samosprávných krajů, ovšem územní členění republiky z roku 1960 zůstalo zachováno. Okresní úřady zanikly k 31. prosinci 2002, vzniklo 205 úřadů obcí s rozšířenou působností a 388 úřadů obcí s pověřeným obecním úřadem.

Podle míry přenesené působnosti se obce dělí na: obec, obec s matričním úřadem, obec se stavebním úřadem, obec s pověřeným úřadem, obec s rozšířenou působností, statutární město, Brno se zvláštní přenesenou působností, Praha s působností kraje.

Reformy nepřinášejí jen pozitiva, ale také příliš mnoho byrokracie, vysokou administrativní zátěž, časté nesystémové změny a příliš častou změnu legislativy.

V další etapě reformních kroků se uskutečňují kroky jako elektronizace veřejné správy eGovernment, Czech Point, datové schránky a základní registry. Všechny tyto procesy úzce souvisí s agendou občanských průkazů.

Po krátkém skoku do historie vydávání občanských legitimací vydávaných od roku 1920, projitím různých dříve vydávaných typů legitimací a od roku 1948 nazývaným již občanský průkaz se dostáváme do současné právní úpravy, kterou se budeme zabývat v praktické části.

V závěru teoretické části bylo nastíněno, co nás čeká v budoucnosti na úseku občanských průkazů, v souvislosti s evropským nařízením eIDAS, k němuž právě probíhají legislativní procesy.

K uvedené problematice přenesené působnosti v oblasti vydávání občanských průkazů existuje dostatek legislativy, odborných analýz a strategií, z nichž ty hlavní byly v teoretické části popsány.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Představení zkoumaného regionu

První písemná zpráva o Moravských Budějovicích se datuje do roku 1231. Moravské Budějovice se nacházejí v okrese Třebíč a spadají pod Krajský úřad Kraje Vysočina. Patří pod ně městské části Jackov, Lažínky, Vesce a Vranín. Průměrný věk obyvatel je 42,5 roku, podíl žen 50,8 %. Leží na hlavní dopravní spojnici Jihlava – Znojmo (Statnisprava.cz, c2017).

V roce 2010 byl uveden do provozu obchvat Moravských Budějovic. Od roku 2000 zde funguje Moravskobudějovický mikroregion. V Moravských Budějovicích najdete 3 základní školy, základní uměleckou školu a Mateřskou školu. Město zřídilo 2 příspěvkové organizace a založilo 2 společnosti s ručeným omezením. V Moravských Budějovicích najdete finanční úřad, katastrální úřad a úřad práce (Město Moravské Budějovice, c2017).

V Kraji Vysočina funguje 15 úřadů obcí s rozšířenou působností (III. typu), mezi něž patří také Městský úřad Moravské Budějovice (Obrázek 6).

Obrázek 6 Moravskobudějovická radnice

Zdroj: Město Moravské Budějovice, c2017

Do správního obvodu Moravské Budějovice spadá 47 obcí, zobrazených na Obrázku 7, z toho jsou 3 úřady obcí s pověřeným úřadem (Jemnice, Police, Želetava, obce II. typu). Počet obyvatel správního obvodu k 1. 1. 2017 je 23 164.

Obrázek 7 Správní obvod Moravské Budějovice

Zdroj: Město Moravské Budějovice, 2008

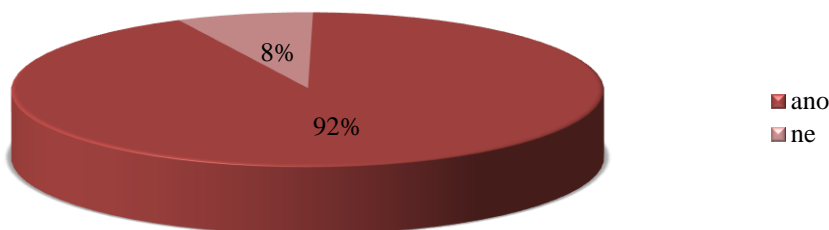
4.2 Dotazníkové šetření

Výzkum byl zaměřen na osoby, které již mají zkušenost s vyřizováním nového typu občanského průkazu se strojově čitelnými údaji, vydávanými od roku 2012, vzor plastová karta. Celkem 66 respondentů ze správního obvodu Moravské Budějovice zodpovědělo 17 položených otázek.

Vyhodnocení dotazníkového šetření:

Otázka č. 1: Měli jste dostatek informací při vyřizování nového občanského průkazu?

Graf 1 Dostatečnost informací

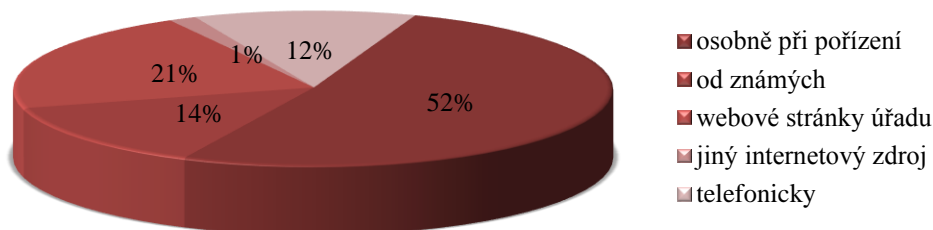

Zdroj: Vlastní zpracování

V první otázce byl zjišťován dostatek informací před vyřizování nového občanského průkazu. Většina (92 %) dotázaných respondentů odpověděla ano. Pouze 8 % odpovědělo, že neměli dostatek informací.

Otázka č. 2: Před podáním žádosti jsme potřebné informace získali.

Graf 2 Způsob získání informací

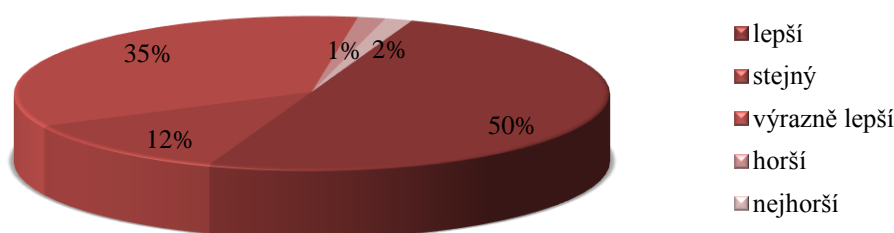
Zdroj: Vlastní zpracování

Ve druhé otázce respondenti vybírali z nabízených možností, kde získali informace. 52 % respondentů získalo informace k podání žádosti o nový občanský průkaz osobně při pořízení, zde se ukázalo, že nejde o složitou záležitost k vyřizování a žadatelé již většinou měli nějakou zkušenost z dřívějších podání. 21 % využilo webových stránek úřadu, kde žádali. Může se jednat o žadatele, kteří ztratili, občanský průkaz nebo jim byl odcizen a pot nevěděli, jak se zachovat. 14 % mělo informace od známých, Moravské Budějovice jsou spíše menší město. 12 % je získalo telefonicky a 1 % využilo jiný internetový zdroj.

Otázka č. 3: Jak hodnotíte současný postup vyřizování eOP (snímek na místě, žádost tiskne úředník) v porovnání s dřívějším (foto od fotografa, občan vyplnil žádost)?

Graf 3 Hodnocení postupu vyřízení eOP

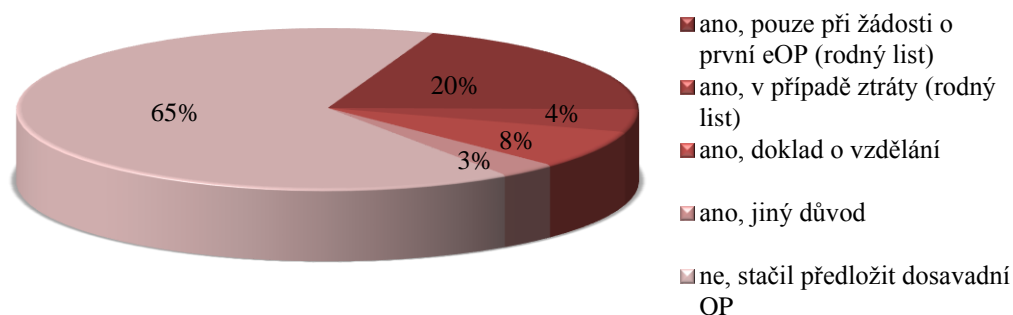

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve třetí otázce hodnotili respondenti současný postup při vyřizování eOP. 50 % jej vyhodnotilo jako lepší, dokonce celých 35 % jako výrazně lepší v porovnání s dřívějším postupem, kde vypisovali ručně žádost a přikládali k ní fotografii. 12 % se zdá současný postup stejný a po 1% jej hodnotili jako horší nebo výrazně horší.

Otázka č. 4: Museli jste při žádosti o nový eOP doložit nějaký doklad v papírové formě?

Graf 4 Doložené doklady v papírové formě

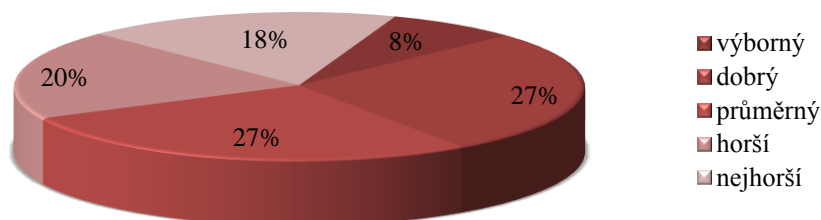

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve čtvrté otázce zodpovídali respondenti, jaké doklady předkládali při vyřízení nového eOP. Naprostá většina (65 %) předkládala pouze dosavadní OP, při podání žádosti o první OP je zákonem stanovena povinnost předložit rodný list (20 %), stejně jako v případě doložení dokladu o vzdělání, pokud již není v OP zapsán (8 %). Pouze 3 % dotázaných občanů uvedla, že předkládali doklad v papírové formě.

Otázka č. 5: Jak hodnotíte kvalitu snímku v eOP?

Graf 5 Hodnocení kvality snímku

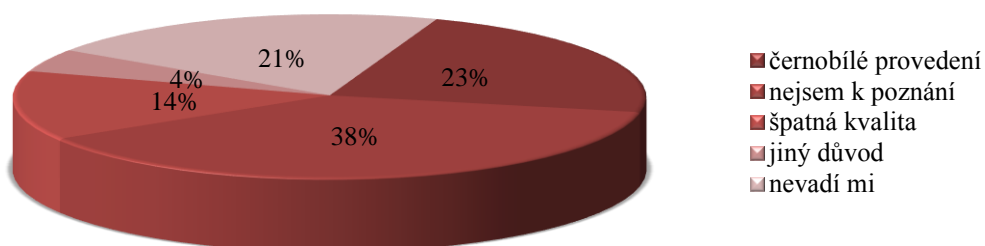

Zdroj: Vlastní zpracování

Pátá otázka byla zaměřena na kvalitu snímku v novém typu eOP. Jako výbornou ji hodnotí pouhých 8 % respondentů, za dobrý jej pokládalo 18 %. K průměrnému snímku se přiklonilo 27 % dotázaných, 20 % ji hodnotilo jako horší a celkem dost (18 %) ji hodnotilo jako nejhorší.

Otázka č. 6: Co Vám nejvíce vadí na snímku v eOP?

Graf 6 Důvody nespokojenosti se snímek v eOP

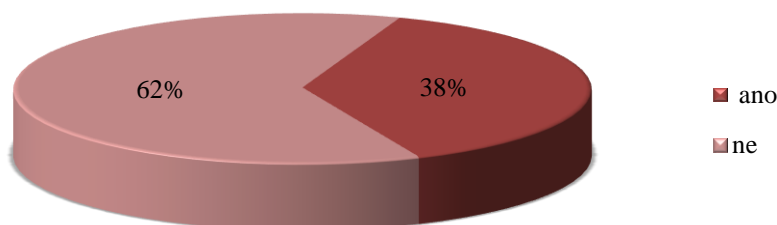
Zdroj: Vlastní zpracování

Šestá otázka navazuje na pátou, která se snaží odpovědět, co občanům nejvíce vadí na snímku v eOP, kde 38 % nejvíce vadí, že nejsou k poznání. 23 % respondentů vadí černobílé provedení, 14 % není spokojenou s kvalitou. 4 % uvádí jiný důvod, proč jim snímek vadí a překvapivě 21 % nevadí, když velká většina občanů, jej při převzetí nového OP velmi kritizuje.

Oslovila jsem telefonicky úředníky, kteří s občanskými průkazy přijdou nejvíce do styku, tedy referenty na úseku matriky, legalizace podpisu, také pracovníce na okolních poštách a na úradě práce, kde mi potvrdili, že mnoho občanů lze z nových typů eOP velmi obtížně identifikovat.

Otázka č. 7: Měli jste někdy zadržený OP z důvodu skončení platnosti nebo jste hlásili jeho ztrátu, odcizení, poškození zničení?

Graf 7 Respondenti, kteří měli někdy neplatný OP

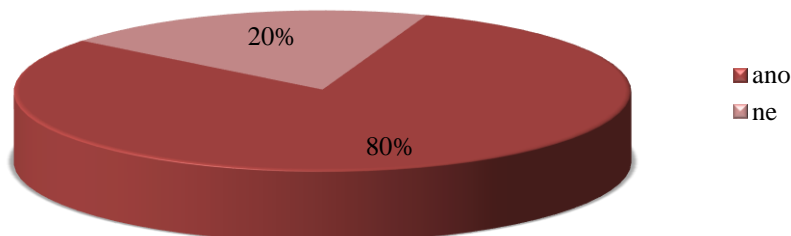

Zdroj: Vlastní zpracování

Sedmá otázka zjišťovala, zda měli někdy respondenti neplatný občanský průkaz. Celkem velké procento (38 %) z 25 dotázaných odpovědělo ano a 62 % se do této situace zatím ještě nedostalo.

Otázka č. 8: Pokud jste na otázku č. 7 odpověděli ano, potřebovali jste po dobu, než Vám byl vyřízen nový OP, nějaký doklad totožnosti?

Graf 8 Respondenti, kteří potřebovali doklad totožnosti, v případě neplatné OP

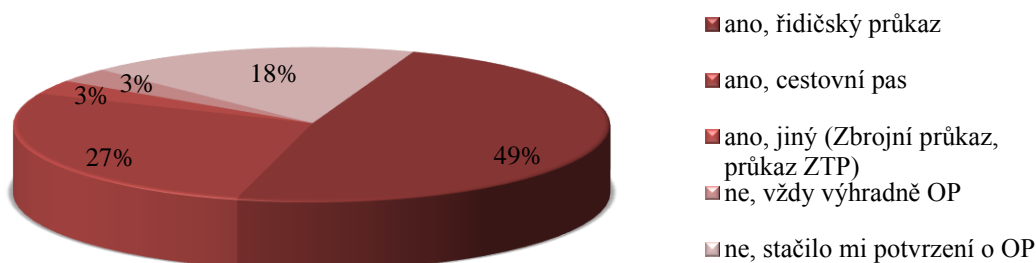

Zdroj: Vlastní zpracování

Osmá otázka se zabývala odpověďmi 25 dotazovaných občanů, kteří měli někdy neplatný OP a potřebovali nějaký doklad totožnosti k vyřízení svých záležitostí, kde 80 % respondentů jej potřebovalo a 20 % ne.

Otázka č. 9: Pokud jste neměli z různých důvodů OP, bylo Vám umožněno prokázat totožnost jiným způsobem?

Graf 9 Možnosti prokazování totožnosti

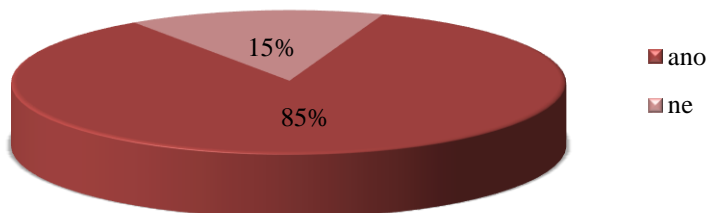

Zdroj: Vlastní zpracování

Devátá otázka zjišťovala možnosti, jakými doklady se mohli občané prokazovat, pokud neměli z různých důvodů OP. Překvapivě velké procento, celých 49 % dotázaných, předkládalo k vyřízení svých záležitostí řidičský průkaz, následuje cestovní pas s 27 %. Zbrojní průkaz nebo průkaz ZTP předkládalo 3 % občanů, výhradně občanský průkaz také 3 % a 18 % odpovědělo, že jim stačilo potvrzení o OP. Podle platného zákona o občanských průkazech ovšem není veřejnou listinou, neobsahuje fotografii.

Otázka č. 10: Uvítali byste možnost, prokázat svou totožnost (nemáte-li OP nebo pas) jinými doklady (např. řidičský průkaz, zbrojní průkaz, průkaz ZTP)?

Graf 10 Možnost použití jiného dokladu totožnosti

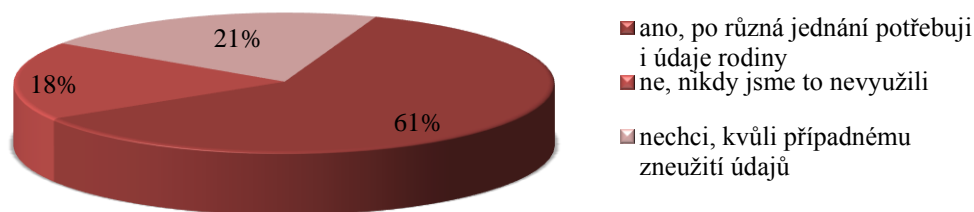

Zdroj: Vlastní zpracování

Desátá otázka se zabývala možností, aby občan mohl prokázat svou totožnost také jiným dokladem s fotografií, vydávaným správními orgány. 85 % dotázaných občanů by tuto možnost uvítalo. Odpověď ne, volilo 15 %.

Otázka č. 11 Do nových typů eOP nelze zapsat údaj o manželovi a dětech. Byli byste pro znovu zapisování těchto údajů?

Graf 11 Potřeba dotázaných znovu zapisovat nepovinné údaje do OP

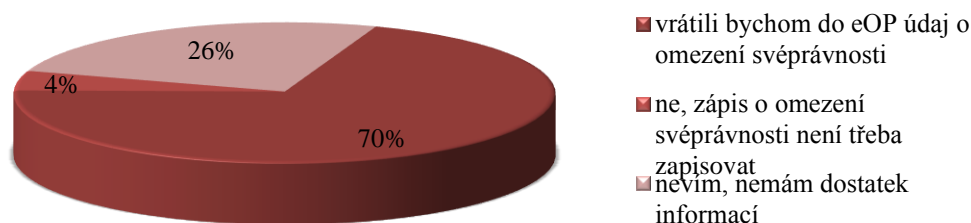

Zdroj: Vlastní zpracování

Jedenáctá otázka se ptala, zda by občané uvítali znovu zapisování údajů do OP. Velké procento dotázaných (61 %) odpovědělo, že je potřebují k vyřizování svých záležitostí, oproti tomu 21 % má obavy ze zneužití dat a v OP chtějí mít jen údaje nezbytné. 18 % je nikdy nevyužilo.

Otázka č. 12: Do nových typů eOP nelze zapsat údaj o omezení svéprávnosti. Tento občan také může mít eOP. (na OP lze cestovat, uzavřít smlouvu o úvěru, koupit dům, ověřit podpis aj.).

Graf 12 Zapisování údaje o omezení svéprávnosti

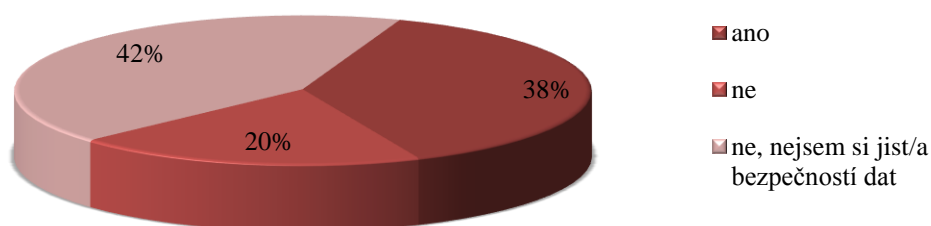

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka dvanáctá zjišťovala, jaké mínění mají občané v otázce zapisování údaje o omezení svéprávnosti do OP. Není překvapením, že naprostá většina dotázaných by vrátila údaj o omezení svéprávnosti do OP, celých 70 % respondentů. Jen 5 % si myslí, že tento údaj není třeba zapisovat a 26 % respondentů neví, kvůli nedostatku informací o této oblasti.

Otázka č. 13: Využili byste možnost mít zaručený elektronický podpis v eOP k vyřizování svých záležitostí, bez nutnosti osobní návštěvy úřadu?

Graf 13 Využití elektronického podpisu v OP

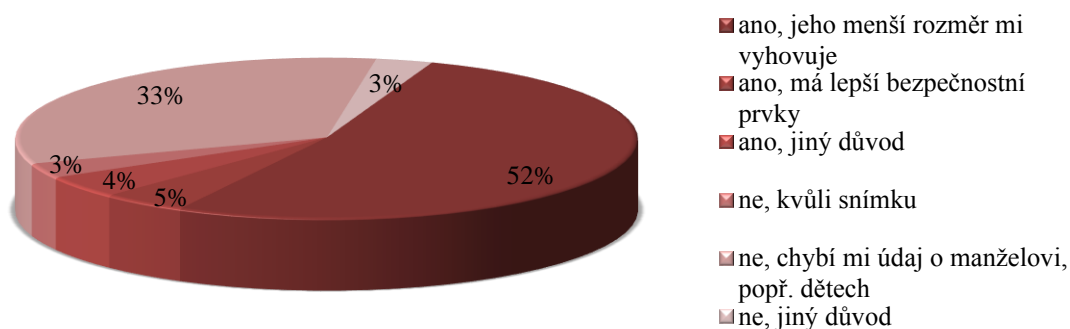

Zdroj: Vlastní zpracování

Třináctá otázka zjišťovala zájem občanů o využití elektronického podpisu v OP, kde 38 % dotázaných odpovědělo, že by tuto možnost využilo, naopak 42 % si není jista bezpečností dat, to není překvapivé zjištění, respondenti také nemají příliš mnoho informací z této oblasti, která se v České republice může změnit po schválení novely zákona o občanských průkazech. 20 % by elektronického podpisu nevyužilo.

Otázka č. 14: Jste celkově spokojeni s novým typem eOP-plastová karta?

Graf 14 Spokojenost občanů s novým typem eOP

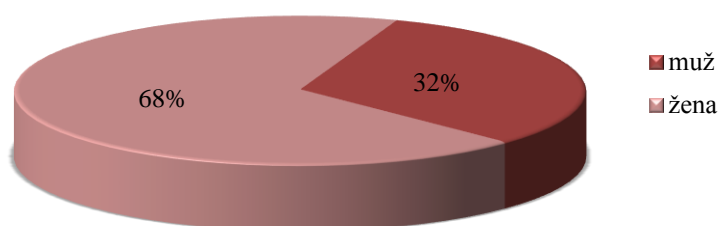

Zdroj: Vlastní zpracování

Čtrnáctá otázka se zabývala celkovou spokojeností občanů s novým typem eOP. Menší, skladnější formát vyhovuje 52 %, naopak 33 % chybí údaj o manželovi nebo dětech. Malé procento (4 % dotázaných) ocenilo lepší bezpečnostní prvky na OP, 4 % je spokojeno z jiného důvodu. Nespokojeny jsou 3 % respondentů kvůli snímku a 3 % z jiného důvodu.

Otázka č. 15: Jaké je Vaše pohlaví?

Graf 15 Rozdělení respondentů dle pohlaví

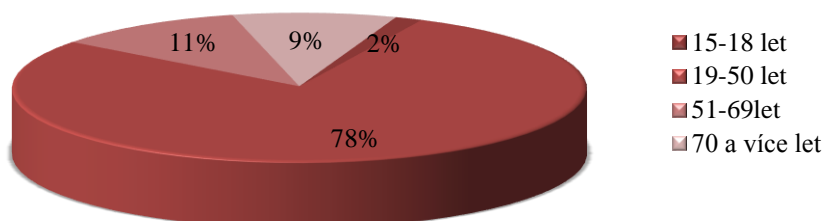
Zdroj: Vlastní zpracování

V patnácté otázce jsme se dozvěděli, kolik odpovídalo mužů a kolik oslovil dotazník žen. Většina dotazovaných byly ženy 68 % a menší část 32 % bylo mužů, kteří většinou neradi cokoli vypisují.

Otázka č. 16: Jaký je Váš věk?

Graf 16 Věkové složení respondentů

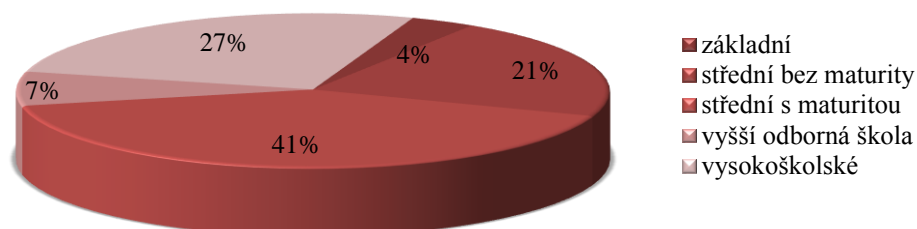

Zdroj: Vlastní zpracování

Šestnáctá otázka se zabývala věkovým složením respondentů, kde 2 % dotázaných bylo v kategorii 15–18 let, největší kategorií (78 %) byli občané 19–50 let, 11 % spadalo do kategorie 51–69 let a nejméně respondentů (9 %) bylo starších 70 let.

Otázka č. 17: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 17 Nejvyšší vzdělání respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování

Sedmnáctá otázka zjišťovala nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Největší skupinou jsou vysokoškolsky vzdělaní respondenti a to 27 %, následuje skupina se střední školou s maturitou (41 %), 21 % vystudovalo střední školu bez maturity, 7 % absolvovalo vyšší odbornou školu a 4 % má základní vzdělání.

4.3 Komparace České a Slovenské republiky v oblasti OP

V dalším šetření byla pro komparaci s Českou republikou zvolena nám nejpodobnější Slovenská republika. Bylo vybráno několik ukazatelů, kde jsou vidět rozdíly, které souvisejí se zavedením elektrického občanského průkazu s kontaktním elektronickým čipem.

Tabulka 1 Srovnání vybraných událostí mezi ČR a SR

	ČR	SR
Možnost zjištění stavu podané žádosti o OP, CD, ŘP	ne, jen některé úřady informují na svých webových stránkách	ano, MVSR, také přes internet, email, sms
Elektronická matrika	ne	ano
Možnost ohlášení pobytu prostřednictvím centrální ohlašovny	ne	ano
Hlášení ztráty nebo odcizení elektronicky	ne	ano
eOP s čipem	ano od 1. 1. 2012, ale jen možnost zápisu elektronického podpisu	ano, od 2. 12. 2013, možnost elektronické komunikace
Doručení nového OP na adresu	ne	ano

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů Ministerstva vnútra SR, c2017

Jak je vidět v Tabulce 1, Slovenská republika si vede s elektronickými občanskými průkazy lépe než Česká republika, přestože je začala vydávat o rok později. Každý občan si může na jednom místě (MVSR) zjistit, jestli už má svůj OP připravený k převzetí. S eOP s kontaktním elektronickým čipem mohou občané Slovenské republiky hlásit trvalý pobyt elektronicky, ohlásit případnou ztrátu nebo odcizení občanského průkazu, což není situace, ve které by se občan rád ocitl, ale když už nastane, musí zatím danou skutečnost hlásit osobně na úřadě, odcizení také na policii. Problematické to bývá o víkendech nebo o svátcích. Možnost

zablokování občanského průkazu elektronicky, by v tomto případě byla jistě využívána. Zajímavá je možnost doručení eOP kurýrem osobně na adresu, kterou na Slovensku poskytují za poplatek 3 €. Další z poskytovaných e-sluzeb je elektronická matrika, kde si žadatel podává přes internet např. žádost o zápis matriční události.

4.4 Doplnující šetření

4.4.1 Využitelnost bezpečnostního osobního kódu

Telefonickým rozhovorem na Krajský úřad Kraje Vysočina, oddělení ostatních správních činností ze dne 23. 2. 2017 bylo zjištěno, že k uvedenému dni se bezpečnostní osobní kód nikde v České republice neuvádí. Také ombudsmanka Anna Šabatová, ve svém prohlášení konstatovala, že bezpečnostní kód je zatím k ničemu, akorát občany zatěžuje při jeho zadávání a následném pamatování. Při jeho zapomenutí lze za správní poplatek 100,- Kč odblokovat (Kancelář veřejného ochránce práv, c2017).

Lze usoudit, že tato povinnost, zavedená od 1. 1. 2012 je do dnešního dne nevyužívaná, na žádném úřadě ani instituci se nevyžaduje, nezanedbatelná je otázka nákladů na zavedení této povinnosti. Většina držitelů OP svůj bezpečnostní osobní kód zapomněla, ovšem tím, že jej dosud neuvádí, neviduje Městský úřad Moravské Budějovice od roku 2012 do současnosti, žádnou žádost o odblokování elektronické autentizace občanského průkazu.

4.4.2 Využití eOP s kontaktním elektronickým čipem

Tabulka 2 uvádí počty vydaných občanských průkazů Městským úřadem Moravské Budějovice od roku 2012 do roku 2016. Jasně ukazuje klesající zájem občanů o občanský průkaz s kontaktním elektronickým čipem. Tyto údaje jsou zkresleny tím, že si občané do 31. prosince 2015 nemohli zažádat o OP typu plastová karta, pokud pro to neměli zákonný důvod, využívali tedy jedinou možnost požádat o eOP s čipem za poplatek 500,- Kč. Od 1. ledna 2016 již mohou žádat o OP z jiného osobního důvodu za poplatek 200,- Kč.

Tabulka 2 Počty vydaných eOP s čipem

rok	počet vydaných OP celkem	z toho eOP s čipem
2012	2828	15
2013	2854	7
2014	3291	3
2015	4448	2
2016	3236	1

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů Městského úřadu Moravské Budějovice

4.4.3 Identifikační průkazy v Schengenu

Schengenský prostor, nazývaný také Schengen, je bez vnitřních hranic, tzn. volný pohyb občanů téměř všech států EU a několik států mimo EU, které jsou uvedeny v Příloze I. Státy Schengenské úmluvy posílily kontroly na svých vnějších hranicích. Následující Tabulka 3 nám ukazuje ve 23 vybraných státech schengenského prostoru (v současnostech jich je celkem 26), zda vydávají občanský průkaz a pokud ano, je-li s čipem, zda je dokladem povinným a zpoplatněným, k 31. květnu 2010. (Evropská unie, c1995–2017)

Tabulka 3 Vybrané státy schengenského prostoru k 31. květnu 2010

	název státu	vydává ID	s čipem/ bez čipu	od kdy je povinný	poplatek v eurech
1	Belgie	ano	s čipem	12 let	10 €
2	Bulharsko	ano	bez čipu	14 let	1. zdarma, do 58 let 9 €, starší 5,6 €
3	Česká republika	ano	bez čipu	15 let	běžná výměna je bez poplatku
4	Německo	ano	bez čipu	16 let, když nemá pas	bez poplatku
5	Estonsko	ano	s čipem	15 let	16 € (dospělý) 3 € (děti do 15 let, senioři, zdravotně postižení)
6	Španělsko	ano	s čipem	14 let	10 €
7	Itálie	ano	s čipem	nepovinný od 15 let	25 €
8	Kypr	ano	bez čipu	12 let	8,54 €
9	Litva	ano	bez čipu	16 let	23,17 €
10	Lucembursko	ano	bez čipu	15 let	4 až 6 €, stanoví úřad
11	Maďarsko	ano	bez čipu	vydává se od narození	bez poplatku

12	Malta	ano	bez čipu	14 let	bez poplatku
13	Rakousko	ano	bez čipu	není povinný	do 17 let 26,3 €; nad 17 let 56,7 €
14	Polsko	ano	bez čipu	18 let	8,2 nebo 11,7 €
15	Portugalsko	ano	s čipem	6 let	12 €, zrychlený 20 €
16	Rumunsko	ano	bez čipu	14 let	1,8 €
17	Slovinsko	ano	bez čipu	18 let	Do 18 let 13,16€, od 18 let 16,7 €
18	Slovensko	ano	bez čipu	15 let	1.zdarma, změna 4,5 €
19	Švédsko	ano	s čipem	není povinný	40 €
20	Spojené království	ano, jen některé regiony	s čipem	není povinný	34 €
21	Lichnštejsko	ano	s čipem	není povinný	Do 15 let 28,1 €, od 15 let 56,2 €
22	Norsko	ne			
23	Švýcarsko	ano	bez čipu	není povinný	Do 18 let 28,1 €, od 18 let 60,9 €

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů organizace Statewatch z 31.5.2010

V roce 2010, jak je vidět v předchozí Tabulce 3, vydávaly téměř všechny vybrané státy (kromě Norska a Spojeného království) identifikační průkaz, z toho 8 států s čipem a 14 států bez čipu. 15 států mělo vydání průkazu jako stanovenou povinnost, jeden stát s podmínkou (pokud nevlastní cestovní doklad), 6 států jej nemělo povinné. 17 států vybíralo za vydání občanského průkazu poplatky, 5 států vydávalo občanské průkazy bez poplatku.

V následující Tabulce 4 jsou uvedeny stejné státy jako v Tabulce 3, ale s aktuálním stavem k 5. dubnu 2017. Zobrazuje, zda je v současnosti ve vybraných státech vydáván eOP s černobílým nebo barevným snímkem, s kontaktním nebo bezkontaktním čipem, jakou mají maximální dobu platnosti.

Tabulka 4 Vybrané státy schengenského prostoru k 5. dubnu 2017

	Název státu	Barva snímku	kontaktní čip/od kdy	Max. platnost
1	Belgie	černobílý	ano, kontaktní / 1. listopad 2006	30 let
2	Bulharsko	černobílý	ne	nad 58 let neomezeně
3	Česká republika	černobílý	ano, kontaktní / 1. leden 2012	10 let; nad 70 let/35 let
4	Německo	barevný	ano, bezkontaktní / 1. listopad 2010	10 let
5	Estonsko	černobílý	ano / 1.1.2002	5 let
6	Španělsko	černobílý	ano / 16.3.2006	10 let
7	Itálie	černobílý	ano, bezkontaktní / 1. leden 2009	10 let
8	Kypr	černobílý	ne	10 let

9	Litva	barevný	ano, bezkontaktní / 1. leden 2009	10 let
10	Lucembursko	černobílý	ne	10 let
11	Maďarsko	černobílý	ne	6 let nad 65 let/60let
12	Malta	barevný	ano, kontaktní / 12. únor 2014	10 let
13	Rakousko	černobílý	ne	10 let
14	Polsko	černobílý	ne	10 let
15	Portugalsko	černobílý	ano / 14. únor 2007	5 let
16	Rumunsko	barevný	ne	10 let; nad 55 let neomezeně
17	Slovinsko	černobílý	ne	10 let
18	Slovensko	černobílý	ano, kontaktní / 30. listopad 2013	10 let
19	Švédsko	černobílý	ano / 2. leden 2012	5 let
20	Spojené království		nemají ID card	
21	Lichněnsko		nemají ID card, nejsou v EU	
22	Norsko	černobílý	nemají ID card	
23	Švýcarsko	černobílý	ne	10 let

Zdroj: Vlastní zpracování k 5. dubnu 2017 na základě údajů Evropské unie, c1995–2017

Ve výše uvedené Tabulce 4 jsou zobrazeny stejné státy ze schengenského prostoru, které byly součástí výzkumu zobrazeného v Tabulce 3 v roce 2010. Naprostá většina států, 17 z 23, vydává občanské průkazy s černobílým snímkem, pouze Německo, Malta a Rumunsko mají barevné provedení. 11 států vydává občanský průkaz s čipem, z toho 4 státy s bezkontaktním a 4 státy s kontaktním čipem. 3 státy tuto informaci neuvádějí. Spojené království, Lichněnsko a Norsko vůbec nevydávají občanské průkazy. Většinou je stanovena doba platnosti na 10 let, některé státy je vydávají mladším občanům s kratší dobou platnosti a starším občanům bez omezení nebo s delší dobou platnosti. Všechny zmíněné státy vydávají občanský průkaz typu ID card. V příloze č. I je uvedena tabulka, která pro názornost zobrazuje státy, které se zúčastnily průzkumu organizace Statewatch, státy schengenského prostoru a členské státy Evropské unie.

4.5 Navrhovaná řešení

Dotazníkové šetření ukázalo, že většina dotazovaných občanů měla dostatek informací k vyřízení občanského průkazu, které získala nejčastěji až osobně při pořízení. Podání žádosti o občanský průkaz patří mezi jednodušší. Také naprostá většina respondentů je spokojena se současným postupem vyřizování eOP a většinou jim stačilo předložení dosavadního OP. Práce ukázala, že problémem je snímek v eOP. Černobílé provedení některým občanům nevyhovuje nebo nejsou k poznání, potýkají se s kvalitou snímku. Telefonickým dotazem na Ministerstvo vnitra, odbor správních činností, Mgr. Stiebitzem, ze dne 21. března 2017 bylo zjištěno, že zavedení gravírovaného barevného snímku do občanských průkazů, podobně, jako mají např. v Německu, by bylo finančně náročné. Telefonicky jsem oslovila úředníky z okolních úřadů (Městské úřady Třebíč, Dačice, Náměšť nad Oslavou), jaké mají zkušenosti od občanů, kteří si přebírají nový občanský průkaz a také s ním nejsou spokojeni, mají problém při porovnání podoby občana se snímkem v eOP.

Občan potřebuje při svých jednáních doklad totožnosti. V současnosti valná část občanů vlastní pouze občanský a řidičský průkaz. K cestování do zahraničí je nutný platný cestovní pas, v schengenském prostoru stačí platný občanský průkaz. Současná právní úprava na úseku občanských průkazů a cestovních dokladů je již téměř v souladu. Vymykají se řidičské průkazy a nejsou zpravidla uznány jako hodnověrný doklad totožnosti, přestože jsou veřejnou listinou, která na rozdíl od zbrojního průkazu a průkazu TP, ZTP nebo ZTP/P, (které jsou také veřejnou listinou), obsahuje rodné číslo držitele. Pro občana by bylo vyhovující, pokud by se v případě neplatného občanského průkazu, mohl prokázat také řidičským průkazem, zbrojním průkazem či průkazem TP, ZTP nebo ZTP/P.

Je třeba, aby úředníci začali plně využívat informační systémy a základní registry k naplnění vizí reforem, které slibují, že obíhají data, nikoli občan. Bohužel to zatím všude nefunguje. Většímu rozvoji elektronické komunikace brání nedůvěra občanů v bezpečnost dat a také nedostačující legislativa, která mnohdy není mezi sebou v souladu. Podílí se na tom také nedostatečná komunikace mezi jednotlivými ministerstvy.

Návrhy řešení:

- zlepšit kvalitu snímku v OP, popř. zavést barevné snímky, aby byla možná lepší identifikace,
- upravit novelami příslušné zákony, aby specifikovaly co je dokladem totožnosti, rozšířit tyto doklady o řidičský průkaz, průkaz ZTP a zbrojní průkaz (v průkazech, které je nemají doplnit rodné číslo, popř. jiný identifikátor, pokud budou rodná čísla zrušena,
- uvést do souladu předpisy s výše navrhovanou úpravou související, aby všechny doklady totožnosti měly stejnou hodnotu; zejména možnost převzít důchod na jiný typ dokladu totožnosti nejen občanský průkaz nebo cestovní doklad,
- změnit zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů tak, aby bylo možné ověřit podpis také s řidičským průkazem, zbrojním průkazem nebo průkazem ZTP,
- dotazníkové šetření sice ukázalo, že občané by uvítali znovu zavést možnost zapsat manžela a děti do občanského průkazu, to by byl krok zpět, prokazuje nedostatečné využívání základních registrů, je třeba toto zlepšit a rozšířit možnost využívání těchto údajů pro další oprávněné subjekty, např. Česká pošta, při dodržení všech bezpečnostních pravidel a ochrany osobních údajů,
- zapsat údaj o omezení svéprávnosti do občanského průkazu, soudy by měli do informačních systémů zadávat nejen údaj o omezení svéprávnosti, ale také rozsah omezení, aby občan nemusel předkládat doklady při každém jednání,
- stanovit povinnost obecním úřadům s rozšířenou působností uvést na svých webových stránkách informaci o možnosti převzít svůj nový občanský průkaz a pro lepší přehlednost také formulaci a současně o tom informovat občana písemně při podání žádosti, jednoduchou formou informativních lístků, jak je vidět na Obrázku 8

Obrázek 8 Informativní lístek o možnosti vyzvednout nový OP

žádost o OP podána dne:	nový OP lze vyzvednout osobně dne:
jméno a příjmení:	
s sebou:	
www.mbudejovice.cz Monika Svobodová – občanské průkazy tel. 568 408 364 svobodova@mbudejovice.cz	

Zdroj: Vlastní zpracování

- efektivnější využití základních registrů úřady a oprávněnými subjekty, při nahlížení do informačních systémů veřejné správy mít možnost vidět barevnou podobu občana a poslední doklady totožnosti: občanský průkaz, cestovní doklad a řidičský průkaz s aktuálním se stavem platnosti,
- v souvislosti s obavou kvůli bezpečnosti dat části dotazovaných, možnost vydávat eOP s čipem aktivní a neaktivní, kdo by nechtěl využívat čip bez správního poplatku, a ten co by využil možnosti eOP s čipem, zaplatil by správní poplatek 100 Kč, aby se alespoň částečně uhradily náklady,
- využití kontaktního čipu, možnost elektronických podání na úřadech, propojení s elektronickým zdravotnictvím, zavedení elektronických voleb v České Republice, podobně, jak to funguje v Estonsku,
- omezit dobu platnosti občanského průkazu a cestovního dokladu pro občany mladší 1 roku z pěti let na jeden rok z důvodu výrazné změny podoby,
- přechod na jednoúrovňový informační systém občanských průkazů, evidence obyvatel a cestovních dokladů pro zamezení chybovosti dat.

5 ZÁVĚR

V bakalářské práci byly analyzovány dosavadní kroky reformy veřejné správy v České republice, které mají před sebou ještě dlouhou cestu k plné funkční realizaci. To je dobře viditelné také na zkoumané oblasti vydávání občanských průkazů. Významným momentem v problematice vydávání občanských průkazů bylo období od 1. července 2000, kdy přestaly občanské průkazy vydávat obvodní ředitelství policie. Tato agenda přešla na okresní úřady, které je vydávaly do konce roku 2002. Od ledna roku 2003 vznikly úřady obcí s rozšířenou působností a začaly vydávat občanské průkazy.

Od 1. ledna 2012 se začaly vydávat nejen občanské průkazy se strojově čitelnými údaji, ale také se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem, o který v posledních letech přestává být zájem, neboť nabízí jen možnost zápisu elektronického podpisu. U obou typů se až na výjimky zadává při převzetí bezpečnostní osobní kód, který se k dnešnímu dni nikde nevyužívá, což lze označit za zbytečné zatěžování občanů. Naprostá většina občanů si jej ani nepamatuje. Zadávání bezpečnostního osobního kódu stálo nemalé peníze, ale efektivita je zatím nulová. Může se to změnit připravovanou novelou.

Za zmínku stojí Iniciativa 2020, jejíž aktéři se snaží podpořit rozvoj eGovernmentu, spolupráci s veřejným sektorem v této oblasti, odstranit nedůvěru občanů a firem. Věřící v odstranění legislativních a exekutivních překážek, které brání v provozu on-line služeb, bezpečnostně-technickými způsoby ochránit osobní a citlivé údaje.

Náklady na realizaci úpravy informačních systémů v odhadované výši 7 500 000 Kč, týkající se informování občana o možnosti převzít si vyhotovený občanský průkaz, se jeví jako nadbytečná, když výzkum uvedený v praktické části ukázal, většina úřadů občany informuje na svých webových stránkách. Situaci by vyřešila vhodný dodatek v zákoně, kdy by měl úřad s rozšířenou působností stanovenou povinnost, informovat občany na webových stránkách. Občané by uvítali spíše informaci o tom, že jejich občanskému nebo cestovnímu dokladu vyprší časová platnost, což sice mohou dostat 60 dnů před skončením platnosti, ale pouze do datové schránky. Občan si tuto službu příliš často nezřizuje, často o ní neví, a pokud ji nepotřebuje pro běžný provoz, zřejmě si ji nezřídí jen pro tuto službu, kterou využívá většinou jednou za 10 let, byť je zřízení datové schránky zdarma.

Elektronické občanské průkazy pomohou zefektivnit veřejnou správu a budou jejím dalším krokem k modernizaci. Práce navrhuje zlepšit komunikaci a spolupráci mezi jednotlivými ministerstvy, aby byla dotčená legislativa v souladu, zefektivnit využívání informačních systémů, základních registrů a plně využít elektronických občanských průkazů s kontaktním elektronickým čipem, které by měla přinést novela zákona o občanských průkazech. Dotazníkové a doplňující šetření ukázalo, kde jsou ještě nedostatky. Veřejná správa je víceméně na elektronické průkazy připravena, ale ještě je třeba zavést opatření, situaci v České republice zlepšit, zvýšit jistotu občanů a přiblížit se Slovenské republice, Německu, Belgii nebo Estonské republice, kde již elektronické občanské průkazy běžně užívají.

Použité zkratky:

OP	občanský průkaz
eOP	elektronický občanský průkaz
TP, ZTP, ZTP/P	průkaz zdravotně a tělesně postiženého
ORP	obec s rozšířenou působností
ČR	Česká republika
SR	Slovenská republika
MVSR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
EU	Evropská unie

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bibliografie:

BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, Politologie (Grada). 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

HENDRYCH, Dušan a kol., 2012. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, Beckovy právnické učebnice. 832 s. ISBN 978-80-7179-254-3.

POMAHAČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ, 2002. *Veřejná správa*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 278 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

PIFFL, Robert a Zuzana PACINOVÁ, 2016. Co přinese evropské nařízení eIDAS v praxi: Seriál článků o eIDAS – díl první. *Veřejná správa*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, roč. XXVII, č. 10, s. 12–13. ISSN 1213-6581.

VODIČKA, Karel a Ladislav CABADA, 2007. *Politický systém České republiky: Historie a současnost*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 374 s. ISBN 978-80-7367-337-6.

KOUDELKA, Zdeněk, 2007. *Samospráva*, 1. vyd. Praha: Linde, 400 s. ISBN 978-80-7201-655-5.

LINHART, Jiří a kol., 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5

VOSTRÁ, Lenka, Jarmila ČERMÁKOVÁ a Jiří GROSPÍČ, 2004. *Reforma veřejné správy v teorii a praxi: problémy reformy veřejné správy v České republice, Maďarské republice, Polské republice a Slovenské republice: sborník z mezinárodní konference: Třešť, 22.-24. října 2003*. Plzeň: Aleš Čeněk, 406 s. ISBN 80-864-7371-6.

Internetové zdroje:

Analýza aktuálního stavu veřejné správy. *Ministerstvo vnitra České republiky*, c2016 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 79 s. [cit. 2016-11.18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analyza-aktualniho-stavu-verejne-spravy.aspx>

Council of the European union, c2010. ID Cards in the EU: Current state of play Statewatch. In: *Statewatch: monitoring the state and civil liberties in Europe*. London: december 2010 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.statewatch.org/news/2010/jun/eu-council-ID-cards-9949-10.pdf>

Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby : Strategie realizace Smart Administration v období 2007-2015., 2007 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2016-11-10], 88 s. Dostupné z: mvcr.cz/soubor/modernizace-dokumenty-strategie-pdf.aspx

Elektronické služby. *Ministerstvo vnútra SR*, c2017 [online]. Ministerstvo vnútra SR [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: <https://portal.minv.sk/wps/wcm/connect/sk/site/top/uvod>

European Commission. *Digital Agenda: Commission launches public consultation on eSignatures and eIdentification*. [online]. 18. února 2011, [cit. 2016-11-16]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-198_en.htm

Mapa správního obvodu. *Město Moravské Budějovice*, c2017 [online]. Moravské Budějovice [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.mbudejovice.cz/mapa-spravniho-obvodu/d-386549/p1=24484>

MAREK Jiří, Markéta PLÁNKOVÁ, Petra ŠÍMOVÁ a kol., 2005. *Veřejná správa v České republice*. 2. rozš. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, úsek veřejné správy, 125 s. [cit. 2016-11-16]. Dostupné také z: <http://docplayer.cz/4910061-Verejna-sprava-v-ceske-republice.html>

Infoservis. *Město Moravské Budějovice*, c2016 [online]. Město Moravské Budějovice [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: http://www.mbudejovice.cz/radnice/g-6530/id_obrazky=8334&typ_sady=1&p1=2930

Naše vize. *Iniciativa 202020*, c 2016 [online]. Praha [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://202020.cz/nase-vize/>

Neplatné doklady. *Ministerstvo vnitra České republiky*, c2016 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2016-11-18]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/neplatne-doklady/>

Občanské průkazy. *Skanzen.cz* [online] 2016 [cit. 2016-11-27]. Dostupné z: <http://www.skanzen.cz/dobove-dokumenty/prukazy/obcansky-prukaz>

Platné typy občanských průkazů. *Ministerstvo vnitra České republiky*, c2016 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2016-11-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/rady-a-sluzby-dokumenty-platne-typy-obcanskych-prukazu.aspx>

Problémy veřejné správy. *Deník veřejné správy*, 2013 [online]. Praha: Triada, 10. 5. 2013 [cit. 2016-11-27]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6593711&ht=reforma+ve%F8ejn%E9+spr%E1vy>

Strategický rámec rozvoje. *Ministerstvo vnitra České republiky*, c2016 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 75 s. [cit. 2016-11-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/strategicky-ramec-rozvoje.aspx>

Úřady. *Statnisprava.cz*, c2000-2017 [online]. Praha: European Bussinnes Enterprise, [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/591181>

Územně správní členění České republiky, *Národní ústav odborného vzdělávání*, c2008 [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání [cit. 2016-11-09]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/informace-o-uzemne-spravnim-cleneni-ceske-republiky>

Zadání funkcionalit aplikace agendového informačního systému evidence občanských průkazů (doplňené) z hlediska výkonu státní správy. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, odbor správních činností, 2011 [cit. 2016-11-27]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/zd-aiseo-priloha-1-2-2-funkcionalita-op-pdf.aspx>

Základní informace o EU. *Evropská unie*, c1995–2017 [online]. Evropská komise. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: http://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs#členové_schengenského_prostoru_bez_vnitřních_hranic

Legislativa:

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-10-02].

Zákon č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-10-15].

Zákon č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-10-15].

Zákon České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení). In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-08].

Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-10-11].

Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-08].

Zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel). In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-11]

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých souvisejících zákonů. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-08].

Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-11]

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-08].

Zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování). In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-12-05].

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-12-05].

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-08].

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-08].

Zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech, In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-08].

Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-08].

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-10-15].

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu a o změně zákona, o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o zbraních). In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2017-03-27].

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2017-03-27].

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 736/1949 Ú.l. I., o všeobecné povinnosti, prokazovati se občanským průkazem. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-10-15].

Nařízení vlády republiky Československé č. 481/1919 Sb., kterým se zavádějí občanské legitimace. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-10-15].

Vládní nařízení č. 61/1953 Sb., o občanských průkazech. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-10-15].

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 177/2000 Sb., kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel, zákon o občanských průkazech a zákon o evidenci obyvatel. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-11]

Nařízení vlády č. 612/2004 Sb., kterým se stanoví lhůty pro výměnu občanských průkazů bez strojově čitelných údajů. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-10]

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 642/2004 Sb., kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-11]

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 400/2011 Sb., kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-11-08].

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES. In: *ASPI: automatizovaný systém právních informací* [online]. WOLTERS KLUWER ČR, 2016 [cit. 2016-12-08]

7 SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Obrázek 1	Dělba moci.....	12
Obrázek 2	Uspořádání krajů.....	13
Obrázek 3	Kraje a okresy do roku 1960.....	14
Obrázek 4	Zobrazení první strany a zadní strany OP s kontaktním elektronickým čipem a bez čipu.....	22
Obrázek 5	Životní cyklus eTransakce.....	27
Obrázek 6	Moravskobudějovická radnice.....	30
Obrázek 7	Správní obvod Moravské Budějovice.....	31
Obrázek 8	Informativní lístek o možnosti vyzvednout nový OP.....	49
Graf 1	Dostatečnost informací.....	32
Graf 2	Způsob získání informací.....	32
Graf 3	Hodnocení postupu vyřízení eOP.....	33
Graf 4	Doložené doklady v papírové formě.....	34
Graf 5	Hodnocení kvality snímku.....	34
Graf 6	Důvody nespokojenosti se snímkem v eOP.....	35
Graf 7	Respondenti, kteří měli někdy neplatný OP.....	36
Graf 8	Respondenti, kteří potřebovali doklad totožnosti, v případě neplatné OP.....	36
Graf 9	Možnosti prokazování totožnosti.....	37
Graf 10	Možnost použití jiného dokladu totožnosti.....	37
Graf 11	Potřeba dotázaných znovu zapisovat nepovinné údaje do OP.....	38
Graf 12	Zapisování údaje o omezení svéprávnosti.....	38
Graf 13	Využití elektronického podpisu v OP.....	39
Graf 14	Spokojenost občanů s novým typem eOP.....	40
Graf 15	Rozdělení respondentů dle pohlaví.....	40
Graf 16	Věkové složení respondentů.....	41
Graf 17	Nejvyšší vzdělání respondentů.....	41
Graf 18	Možnost zobrazení stavu vyhotovených OP v Kraji Vysočina.....	62
Graf 19	Možnost zobrazení stavu vyhotovených OP v Jihomoravském kraji.....	64
Graf 20	Možnost zobrazení stavu vyhotovených OP ve Středočeském kraji.....	65
Graf 21	Možnost zobrazení stavu vyhotovených OP v Moravskoslezském kraji.....	67
Graf 22	Možnost zobrazení stavu vyhotovených OP v Hlavním městě Praha.....	68
Tabulka 1	Srovnání vybraných událostí mezi Č a SR.....	42
Tabulka 2	Počty vydaných OP s čipem.....	44
Tabulka 3	Vybrané státy schengenského prostoru k 31. květnu 2010.....	44
Tabulka 4	Vybrané státy schengenského prostoru k 5. dubnu 2017.....	45

8 SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha I** Státy z průzkumu Statewatch, schengenského prostoru a Evropské unie
- Příloha II** Kraj Vysočina – možnost zobrazení stavu vyhotovených dokladů
- Příloha III** Jihomoravský kraj
- Příloha IV** Středočeský kraj
- Příloha V** Moravskoslezský kraj
- Příloha VI** Hlavní město Praha
- Příloha VII** Počet ORP v krajích ČR
- Příloha VIII** Dotazníkové šetření mezi občany

9 PŘÍLOHY

Příloha I Státy z průzkumu Statewatch, schengenského prostoru a Evropské unie

Státy, které se zúčastnily průzkumu organizace Statewatch	Státy schengenského prostoru	Členské státy Evropské unie
Belgie	Belgie	Belgie
Bulharsko		Bulharsko
Česká republika	Česká republika	Česká republika
	Dánsko	Dánsko
Estonsko	Estonsko	Estonsko
	Finsko	Finsko
	Francie	Francie
		Chorvatsko
		Irsko
	Island	
Itálie	Itálie	Itálie
Kypr		Kypr
Lichnštejnsko	Lichnštejnsko	
Litva	Litva	Litva
	Lotyšsko	Lotyšsko
Lucembursko	Lucembursko	Lucembursko
Maďarsko	Maďarsko	Maďarsko
Malta	Malta	Malta
Německo	Německo	Německo
	Nizozemsko	Nizozemsko
Norsko	Norsko	
Polsko	Polsko	Polsko
Portugalsko	Portugalsko	Portugalsko
Rakousko	Rakousko	Rakousko
Rumunsko		Rumunsko
	Řecko	Řecko
Slovensko	Slovensko	Slovensko
Slovinsko	Slovinsko	Slovinsko
Spojené království		Spojené království
Španělsko	Španělsko	Španělsko
Švédsko	Švédsko	Švédsko
Švýcarsko	Švýcarsko	
23 států	26 států	28 států

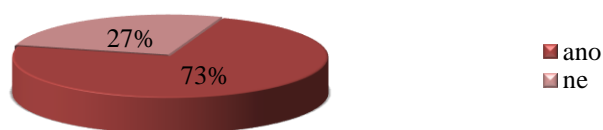
Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha č.II Kraj Vysočina

	název ORP	počet obyvatel k 1.1.2017	možnost zobrazení stavu vyhotovených OP	cesta k požadované informaci	počet kliknutí
1	Bystřice nad Pernštejnem	19 918	ne		
2	Havlíčkův Brod	51 509	ano	úřad online/OP,CD k vyzvednutí	2
3	Humpolec	17 114	ano	úřad online/stav podaných žádostí o doklady/PK,ŘP,OP,CD	3
4	Chotěboř	21 902	ano	hotové doklady/OP,CD	2
5	Jihlava	98 287	ano	osobní doklady/info/stav podaných žádostí/OP,CD,ŘP	3
6	Moravské Budějovice	23 164	ano	úřad online/mám hotový/OP,CD,ŘP (rolovací lišty)	1
7	Náměšť nad Oslavou	13 261	ano	město a úřad/úřad/stav vyřízení OP,CD,ŘP	3
8	Nové Město na Moravě	19 215	ano	aktuální stav podaných žádostí o vydání dokladu/ŘP,KT,TP,OP,CD	2
9	Pacov	9 352	ne		
10	Pelhřimov	44 151	ne		
11	Světlá nad Sázavou	19 622	ano	zjištění vyhotovení OP,CD,ŘP, ale je třeba odeslat formulář-přijde email	
12	Telč	13 013	ne		
13	Třebíč	74 467	ano	matrika a doklady/online služby/doklady k vyzvednutí	3
14	Velké Meziříčí	35 756	ano	nejnavštěvovanější/občanské průkazy/OP,ŘP	2
15	Žďár nad Sázavou	42 849	ano	doklady k vyzvednutí/OP,ŘP,CD	2

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 18 Možnost zobrazení stavu vyhotovených OP v Kraji Vysočina

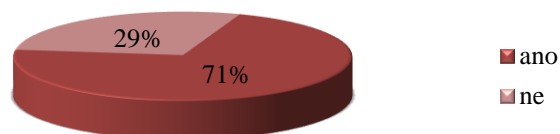
Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha III Jihomoravský kraj

	název ORP	počet obyvatel k 1.1.2017	možnost zobrazení stavu vyhotovených OP	cesta k požadované informaci	počet kliknutí
1	Blansko	55 562	ano	přímo na hlavní stránce, OP, CD, ŘP	0
2	Boskovice	51 184	ne		
3	Brno	376 877	ano	potřebuji si vyřídit/stav žádostí o vydání nového OP, CD,ŘP	2
4	Břeclav	58 937	ano	manuál občana/stav vyřizování dokladů /OP,CD,ŘP, OP/OP	3
5	Bučovice	15 950	ano	doklady k vyzvednutí/OP, CD, ŘP/	1
6	Hodonín	60 725	ano	úřad online/stav vyřízených dokladů/OP,CD,ŘP	3
7	Hustopeče	35 475	ano	MěÚ/stav vyřízených dokladů/OP,CD,ŘP/OP	4
8	Ivančice	23 772	ne		
9	Kuřim	22 409	ano	občan/přepážky MěÚ/stav vyřízené žádosti/OP,CD/	
10	Kyjov	55 370	ne		3
11	Mikulov	19 816	ne		
12	Moravský Krumlov	22 247	ne		
13	Pohořelice	13 868	ne		
14	Rosice	25 382	ano	úřad online/stav vyřízení žádostí/OP,CD,ŘP	2
15	Slavkov u Brna	22 855	ano	stav vaší žádosti/OP,CD,ŘP	1
16	Šlapanice	65 620	ano	úřad online/vyřízené doklady k vyzvednutí/OP,CD,ŘP	2
17	Tišnov	30 639	ano		
18	Veselí nad Moravou	38 034	ano	uzavřená skupina, pouze po přidání administrátorem	
19	Vyškov	51 343	ano	úřad online/potřebuji si vyřídit/OP,CD,ŘP	3
20	Znojmo	90 332	ano	MěÚ/stav dokladů/OP,CD,ŘP	2
21	Židlochovice	31 894	ano	praktické odkazy/stav dokladů/OP,CD,ŘP	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 19 Možnost zobrazení stavu vyhotovených OP v Jihomoravském kraji

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha IV Středočeský kraj

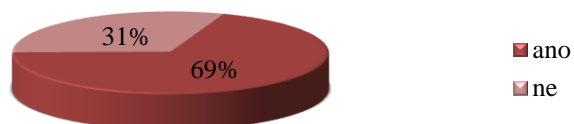
	název ORP	počet obyvatel k 1.1.2017	možnost zobrazení stavu vyhotovených OP	cesta k požadované informaci	počet kliknutí
1	Benešov	58 198	ano	doklady/stav vydávání OP	2
2	Beroun	59 588	ne		
3	Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	97 942	ne		
4	Čáslav	25 003	ne		
5	Černošice	131 117	ano	MěÚ/stav dokladů/OP/CD/OP	3
6	Český Brod	20 172	ne		
7	Dobříš	21 953	ano	rychlá navigace/stav vyřízení dokladů/OP+CD	3
8	Hořovice	28 406	ne		
9	Kladno	119 458	ne		
10	Kolín	79 096	ano	online rezervace /OP/info o OP	2
11	Kralupy nad Vltavou	29 945	ne		
12	Kutná Hora	48 146	ano	OP a CD přímo na hlavní stránce	1
13	Lysá nad Labem	23 699	ne		
14	Mělník	42 687	ano	MěÚ/potřebuji si zařídit/OP-aktuální stav vyzvednutí	3
15	Mladá Boleslav	100 700	ne		

16	Mnichovo Hradiště	16 907	ne		
17	Neratovice	30 573	ne		
18	Nymburk	38 693	ne		
19	Poděbrady	30 122	ano	úřad/stav vyhotovení OP a CD	2
20	Příbram	68 776	ne		
21	Rakovník	53 864	ne		
22	Říčany	63 461	ano	radnice/osobní doklad/stav vydávaných OP/CD	3
23	Sedlčany	21 821	ne		
24	Slaný	39 066	ne		
25	Vlašim	25 421	ne		
26	Votice	12 284	ne		

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 20 Možnost zobrazení stavu vyhotovených OP ve Středočeském kraji

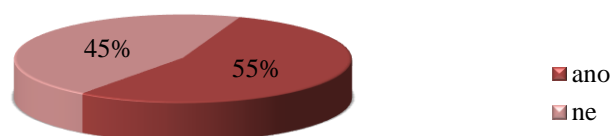
Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha V Moravskoslezský kraj

	název ORP	počet obyvatel k 1.1.2017	možnost zobrazení stavu vyhotovených OP	cesta k požadované informaci	počet kliknutí
1	Bílovec	25 630	ne		
2	Bohumín	34 150	ano	radnice-eslužby/hotové doklady/ŘP, CD, OP/OP	3
3	Bruntál	37 449	ano	eslužby úřadu/hotové doklady/OP,CD,ŘP,DPK	2
4	Český Těšín	25 518	ano	občané/výdej hotových dokladů/OP	2
5	Frenštát pod Radhoštěm	19 333	ne		
6	Frýdek-Místek	111 234	ano	úřad online/OP,CD,ŘP - stav vyřízení žádosti	2
7	Frýdlant nad Ostravicí	24 604	ne		
8	Havířov	89 834	ne		
9	Hlučín	40 740	ano	úřad a samospráva/ vyhotovené OP, CD, ŘP	2
10	Jablunkov	22 562	ne		
11	Karviná	65 540	ano	online služby/vyřízené žádosti o OP, CD, ŘP	2
12	Kopřivnice	41 079	ne		
13	Kravaře	21 299	ne		
14	Krnov	40 896	ano	občan a úřad - hotové osobní doklady/OP, CD, ŘP	1
15	Nový Jičín	48 818	ne		
16	Odry	17 079	ne		
17	Opava	101 575	ano	úřad online/OP, CD, ŘP/ OP	2
18	Orlová	38 454	ano	radnice/výdej OP a CD/ OP	3
19	Ostrava	322 126	ano	důležité odkazy, hotové OP, CD, ŘP/OP, CD	1
20	Rýmařov	15 865	ano	hlavní nabídka-doklady k vyzvednutí/OP, CD, ŘP	1
21	Třinec	54 523	ano	MěÚ/ OP, CD, ŘP/ OP	2
22	Vítkov	13 517	ne		

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 21 Možnost zobrazení stavu vyhotovených OP v Moravskoslezském kraji

Zdroj: Vlastní zpracování

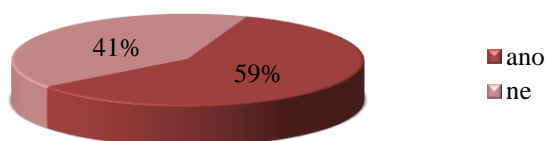
Příloha VI Hlavní město Praha

	název ORP	počet obyvatel k 1.1.2017	možnost zobrazení stavu vyhotove- ných OP	cesta k požadované informaci	počet kliknutí
1	Praha 1	24 441	ne	e-slужby-hotové doklady/OP, CD	1
2	Praha 2	39 212	ano		
3	Praha 3	62 429	ne		
4	Praha 4	122 670	ano	termín výdeje hotových dokladů/OP, CD	1
5	Praha 5	75 806	ne		
6	Praha 6	101 535	ne		
7	Praha 7	38 759	ano	ÚMČ/objednat se on-line/stav žádosti, termín převzetí dokladů/OP, CD	2
8	Praha 8	103 786	ano	stav vydání dokladů/OP, CD	1
9	Praha 9	47 226	ne		
10	Praha 10	97 339	ano	e-slужby-osobní doklady-stav podaných žádostí OP, CD	1
11	Praha 11	76 992	ano	potřebuji si zařídit-vydávání průkazů OP, CD - aktuální stav	1
12	Praha 12	59 773	ano	osobní doklady/OP, CD	1
13	Praha 13	56 218	ano	jak si zařídit-hotové doklady/hotové osobní doklady/vyhotovení OP, CD	2
14	Praha 14	42 437	ano	rychlé odkazy-hotové OP a CD	1
15	Praha 15	42 844	ano	osobní doklady-OP, CD	1
16	Praha 16	22 607	ne		
17	Praha 17	27 584	ano	elektronické slужby/osobní doklady připravené k vyzvednutí OP, CD	2
18	Praha 18	25 167	ano	chci se dozvědět.../odbory/aktuality-odbor správních agend, aktuální stav žádostí o vydání OP, CD/OP	4

19	Praha 19	12 506	ano	hotové doklady/OP, CD	1
20	Praha 20	14 146	ne		
21	Praha 21	16 787	ne	na stránkách mají tuto službu, ale neaktualizují od 30. března 2015	
22	Praha 22	14 209	ne		

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 22 Možnost zobrazení stavu vyhotovených OP v Hlavním městě Praha

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha VII Počet ORP v krajích ČR

	název	počet ORP
1	Jihomoravský kraj	21
2	Kraj Vysočina	15
3	Středočeský kraj	26
4	Jihočeský kraj	17
5	Plzeňský kraj	15
6	Karlovarský kraj	7
7	Ústecký kraj	16
8	Liberecký kraj	10
9	Pardubický kraj	15
10	Královohradecký kraj	15
11	Olomoucký kraj	13
12	Moravskoslezský kraj	22
13	Zlínský kraj	13
14	Hlavní město Praha	22

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha VIII Dotazníkové šetření mezi občany

1. Měli jste dostatek informací před vyřizováním nového OP?

- ano
- ne, uvítali bychom více informací

2. Před podáním žádosti o nový OP jsme potřebné informace získali:

- osobně při pořízení
- od známých
- webové stránky úřadu, kde jsme žádali
- jiný internetový zdroj
- telefonicky

3. Jak hodnotíte současný postup vyřizování eOP (snímek na místě, žádost tiskne úředník) v porovnání s dřívějším (foto bylo od fotografa, občan vyplnil žádost)?

- lepší
- stejný
- výrazně lepší
- horší
- výrazně horší

4. Museli jste při žádosti o nový eOP doložit nějaký doklad v papírové formě?

- ano, pouze při žádosti o první eOP (rodný list)
- ano, v případě ztráty (rodný list)
- ano, doklad o vzdělání (při zápisu titulu do eOP)
- ano, jiný důvod
- ne, stačil předložit dosavadní OP

5. Jak hodnotíte kvalitu snímku v eOP?

- výborný
- dobrý
- průměrný
- horší
- nejhorší

6. Co vám nejvíce vadí na snímku v eOP?

- černobílé provedení
- nejsem k poznání
- špatná kvalita
- jiný důvod
- nevadí mi

- 7. Měli jste někdy zadrženy OP z důvodu skončení platnosti nebo jste hlásili jeho ztrátu, odcizení, poškození nebo zničení?**
- ano
  - ne
- 8. Pokud jste na otázku č. 7 odpověděli ano, potřebovali jste po dobu, než Vám byl vyřízen nový OP, nějaký doklad totožnosti?**
- ano
  - ne
- 9. Pokud jste neměli, z různých důvodů OP, bylo Vám umožněno prokázat totožnost jiným způsobem?**
- ano, řidičský průkaz
  - ano, cestovní pas
  - ano, jiný (Zbrojní průkaz, průkaz ZTP)
  - ne, vždy byl vyžadován výhradně OP
  - ne, stačilo mi potvrzení o OP
- 10. Uvítali byste možnost, dokládat svou totožnost jinými doklady, než OP nebo pas? (např. řidičský průkaz, zbrojní průkaz, průkaz ZTP)**
- ano
  - ne
- 11. Do nových typů eOP nelze zapsat údaj o manželovi a dětech. Byli byste pro znovu zapisování těchto údajů?**
- ano, pro různá jednání potřebuji doložit i údaje rodiny
  - ne, nikdy jsme to nevyužili
  - ne, chci mít v eOP jen údaje nezbytné
- 12. Do nových typů eOP nelze zapsat údaj o omezení svéprávnosti. Tento občan také může mít eOP (na OP lze cestovat, uzavřít smlouvu o úvěru, koupit dům, ověřit podpis aj.).**
- vrátili bychom do eOP údaj o omezení svéprávnosti
  - zápis o omezení svéprávnosti není třeba zapisovat
  - nevím, nemám dostatek informací
- 13. Využili byste mít možnost zaručený elektronický podpis v eOP k vyřizování svých záležitostí, bez nutnosti osobní návštěvy institucí?**
- ano
  - ne
  - nejsem si jist bezpečností dat

14. Jste celkově spokojeni s novým typem eOP-plastová karta?

- ano, jeho menší rozměr mi vyhovuje
- ano, má lepší bezpečnostní prvky
- ano, jiný důvod
- ne, kvůli snímku
- ne, chybí mi údaj o manželovi, popř. dětech
- ne, jiný důvod

15. Jaké je Vaše pohlaví?

- muž
- žena

16. Jaký je Váš věk?

- 15 – 18
- 19 – 45
- 46 – 65
- 66 a více

17. Nejvyšší dosažené vzdělání

- základní
- střední bez maturity
- střední s maturitou
- vyšší odborná škola
- vysokoškolské

Zdroj: Vlastní zpracování